

Södertörns högskola | Institutionen för samhällsvetenskaper
Kandidatuppsats 15 hp | Sociologi | Höstterminen 2011
(Europaprogrammet)

”Att bygga broar”

– En fallstudie av kommunal upphandling,
entreprenader och partnerskap mellan offentligt
och privat, i den urbana kontexten.

Av: Neda Khezerian & Heidi Lampinen
Handledare: Lisa Kings

Förord

Vi vill tacka Eva-Britt Leander och Pasi Rosenqvist på Stadsdelsförvaltningen Spånga-Tensta för att de gett oss möjlighet att närvara vid och ta del av deras arbete med Blå Huset i Tensta. Tack också till, Christer B. Nygren på Kulturskolan och Mija Bergman på Stadsmissionen samt Najmedin Razavi, för att de tagit sig tid att samtala med oss. Utan informanternas generösa delgivande av sina åsikter och synpunkter hade denna uppsats inte varit möjlig. Vi kommer att med spänning följa utvecklingen av Blå Huset vidare.

Sammanfattning

Syftet med denna uppsats var att undersöka välfärdsmodellens förändring i form av privatisering genom kommunal upphandling och nya konstellationer av offentlig och privat verksamhet. Frågeställningarna besvaras utifrån en fallstudie gjord på den upphandlade ungdomsverksamheten Blå Huset i Tensta (Stockholm) och den metodologiska utgångspunkten bottnar i de kvalitativa sätten, mer specifikt Burawoys Extended Case Method. Genom att kombinera organisationsteoretiska begrepp och utgångspunkter med urbansociologiska perspektiv har resultatet fått ett djup och en bredd som visar på offentlig - privata partnerskaps relationers komplexitet vad gäller legitimitet och dess inverkan i den urbana kontexten. Resultatet visar på strategier som sammankopplar rationaliserande myter med kognitiva institutioner exempelvis i form av nyliberala initiativ inom den urbana kontexten.

Nyckelord: offentlig-privata partnerskap, legitimitet, institutionalisering, organisationer, urbanism, välfärd

Abstract

The purpose of this paper was to get a deeper understanding of the transformations in the Swedish welfare model, which includes privatization through contracting out and new combinations of public and private actors. A case study was done on the youth centre Blå Huset in the suburb Tensta (Stockholm) using qualitative methods, and more specifically Burawoys Extended Case Method. Through combining organizational concepts with urban sociological perspectives the results showed both depth and width in illustrating the complexity of public - private partnerships in terms of legitimacy and effects on the urban context. The results showed strategies connecting rationalized myths with cognitive institutions such as neoliberal initiatives in the urban context.

Keywords: public-private partnerships, legitimacy, institutionalization, organizations, urbanism, welfare

Populärvetenskaplig sammanfattning

Vi ville med den här uppsatsen undersöka innebörden av att svenska kommuner privatiserar genom att låta företag och organisationer sköta driften av verksamhet som tidigare skötts statligt. Vårt tillvägagångssätt för att besvara frågeställningarna var att studera en ungdomsgård i Tensta (Stockholm) som upphandlats och numera drivs av en ideell organisation. Materialet som utgjorde grunden för vår studie samlades in genom intervjuer med de kommunala och privata aktörerna. Som verktyg för analysen använde vi organisationsteorier och urbansociologiska perspektiv, för att förstå fenomenet men också sätta det i en storstadskontext. Resultatet visade oss att offentlig - privata partnerskap är komplexa, vilket det offentliga hanterar genom olika strategier för att stärka sitt förtroende gentemot allmänheten.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	2
2.1 Syfte	2
2.2 Frågeställningar	3
2.3 Fallet Blå Huset	3
2.4 Urval och avgränsningar	5
3. Metod.....	6
3.1 Metodologiska överväganden.....	8
3.2 Fallstudier och generalisering	9
3.3 På fältet.....	10
4. Bakgrund och tidigare forskning.....	12
5. Teoretisk ansats och analysverktyg	15
5.1 Staden som spelplan - nyliberala initiativ	15
5.2 Organisationer och institutionalisering.....	19
6. Resultat och analys.....	23
6.1 Partnerskapet	24
6.2 Legitimitet	28
6.3 Varumärket ”Blå Huset”	31
7. Slutdiskussion	34
Referenser	39

1. Inledning

Arbetet med denna uppsats sker under en höst som kantas av medierapportering av en rad skandaler i olika vårdföretag där äldreomsorgen varit särskilt omdiskuterad. Medan den statliga utförsäljningen och upphandlandet av offentlig verksamhet blir allt vanligare ökar också intresset för vad denna förändring faktiskt innebär och hur den svenska välfärdsmodellen förändras i sin sammansättning. Under året 2009 infördes lagen (2008:962) om valfrihetssystem vilket gör det möjligt för, och reglerar, kommuner och landstings införande av fria val vad gäller hälsovård och socialtjänster. I Stockholm stad har valfrihetssystem införts i form av fria vård- och skolval, vilket innebär att stadens invånare numera alltså kan välja fritt bland vårdinrättningar och skolor för sina barn.

Den nyliberala vågen medför idéer som gjort konkurrensutsättning, privatisering och decentralisering allt mer allmänt accepterat. Vi ser exempel på detta genom de valfrihetssystem som är en del av de politiska reformerna som Sverige, och stora delar av Europa, använder sig av allt mer. Det offentliga privatiseras genom upphandlingsavtal och medför vidare en ny typ av relation mellan det statliga och privata. Den nya relationen innebär att det offentliga ingår i partnerskap med det privata, där ickestatliga företag eller organisationer får möjlighet att producera offentlig service.

Konkurrensverket rapporterar att Stockholm som kommun toppar listan över de med flest annonserade upphandlingar, 2,5 % av samtliga i landet, samt att spannet av de verksamheter som nu sköts utav externa utförare är alltifrån sophantering till äldreomsorg och sjukvård (KKV 2011:1). Vilket också visar att privatisering och entreprenader blivit ett allt vanligare inslag i den statliga verksamheten. I och med konkurrensutsättning ger sig också de statliga organisationerna ut på marknaden och tenderar att anpassa sig därefter. Konkurrensutsättningen av kommunal verksamhet öppnar också upp för att andra aktörer kan etablera sig på en tidigare statligt styrd sektor.

Det har diskuterats i media huruvida konkurrensutsättning av kommunal verksamhet faktiskt fört med sig förbättringar för medborgarna när det kommer till valfriheten. Innebär en ökad konkurrensutsättning också ökad valfrihet för medborgaren? Andra aspekter av de pågående förändringarna är exempelvis den problematik som tas upp i Dagens Nyheter gällande skolan; ”Att skolor – både offentliga och privata – får motiv att konkurrera genom att sätta för höga

betyg är ett bra exempel på hur fel drivkrafterna kan slå.” (Hartman 2011). Vinstintressen som drivkraft diskuteras flitigt och det poängteras att det finns svårigheter, eller att det till och med är ”ogörligt”, när det kommer till att ”hantera människor” i de nya entreprenaderna (Rothstein 2011).

Debatten som varit i medierna kring de skandalomsusade vårdföretagen fick oss att fundera kring hur relationen mellan stat och privat fungerar och hur man ska förstå den när det kommer till verksamheter som berör människor. Vi ser att Stockholm är den stad i Sverige där upphandlingar är allra vanligast vilket gör att vi intresserar oss för hur utvecklingen kan förstås i förhållande till denna plats, dvs. den urbana miljön. Då staden numera är en miljonstad innebär det att den inhyser och tar hand om en stor del av Sveriges totala befolkning. I takt med att inflyttningstrycket på staden ökat har problem så som bostadsbrist uppstått och staden breder ut sig ytterligare ut i kranskommunerna. Att organisera den sociala välfärden för ett stort medborgarantal och på en stor yta ställer höga krav på organiseringen. Vi ser att Stockholms stad valt att lägga ut mycket av verksamheterna på entreprenad, dvs. en slags effektivisering i linje med marknadsorienterade lösningar inom välfärden och de övergripande politiska vindar som blåser över Europa.

2. Syfte och frågeställningar

2.1 Syfte

Utifrån vårt intresse för den svenska välfärdsmodellens förändring och nya konstellationer av offentlig och privat verksamhet vill vi, genom ett specifikt fall, undersöka hur partnerskap mellan beställare och utförare kan se ut, vad relationen innebär och vad för eventuell problematik som finns i denna. Eftersom offentliga och privata aktörer agerar utifrån skilda premisser, dvs. utifrån skilda syften, mål och ekonomiska krav, ser vi att partnerskap mellan dessa är någonting som bör diskuteras och studeras vidare.

Syftet med vår uppsats är att belysa och analysera partnerskap mellan statliga och privata aktörer, samt relationens innebörd. Med detta vill vi öka förståelsen för eventuell problematik, men också styrkor som kan finnas i denna typ av relation. Vårt fall är ett partnerskap som består av offentlig förvaltning och ideell organisation i form utav en upphandlad verksamhet där staten är beställare och det privata är utförare. Detta val av fall synliggör, och syftar till

att, ge en djupare förståelse av partnerskap som fenomen. Genom platsspecifik empiri beskrivs och sätts partnerskap i en urban kontext.

Eftersom vi intresserar oss för fallet utifrån två huvudsakliga aspekter, partnerskapet och det plats specifika, angriper vi också vårt fall utifrån skilda teoretiska ansatser. Både organisationsteorier som urbansociologi blir de teoretiska utgångspunkterna och vi använder dessa för att få en bredare förståelse för entreprenadverksamhet, men också genom en kombination av dessa två, kunna berika de teoretiska fälten.

2.2 Frågeställningar

Eftersom vårt syfte är att belysa partnerskap och dess innebörd för vissa delar av staden utgår vi ifrån en övergripande frågeställning där vi söker förståelse för organisationsförändringar inom offentlig verksamhet. Vi vill se vilka konsekvenser sammankoppling av offentliga och privata aktörer kan få i den urbana kontexten. Utifrån denna bakgrund, och i relation till vårt fall, vill vi besvara följande frågeställningar:

- i. I den sammansättning av aktörer som verkar för Blå Huset, vilka strategier används för att stärka Blå Husets legitimitet och varför?
- ii. Hur ser relationen mellan aktörerna ut och hur upplevs den av de olika parterna?
- iii. På vilket sätt kan denna form av partnerskap förstås i förhållande till den sociospatiala kontexten?

2.3 Fallet Blå Huset

Området Tensta som denna fallstudie utspelar sig i är en förort till Stockholm och hör till Stadsdelen Spånga-Tensta. Geografiskt sett ligger förorten Tensta beläget i den nordvästra delen av Stockholm och har ett befolkningsantal på ca 17 750, där ungefär hälften av befolkningen är under 30 år (Stockholms Stads Utredning- och Statistikkontor 2010). Området har sedan länge förknippas med höga invandrarantal och sett till statistiken är 86,5 % av den totala befolkningen invånare med utländsk bakgrund. I gruppen innefattas utrikesfödda och inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar (Stockholms Stads Utredning- och Statistikkontor 2010).

Statistiken visar även att en relativt hög andel av invånarna får ekonomiskt bistånd och det i kombination med en förhållandevis hög arbetslöshet¹ målar upp en bild av hur den socioekonomiska sammansättningen ser ut. Alltså finns indikationer på en social utsatthet i området. Historiskt sett var Tensta en del av Järvafältet som under socialdemokratins styre på 1960-talet köptes av Stockholm stad för att bygga nya bostadsområden i syfte om att råda bot på den bostadsbrist som fanns under denna tid, detta tillhör vad som är känt som miljonprogrammet (Stockholms stad 2010).

Denna fallstudie tar avstamp i ett informationsmöte i oktober 2011, där resultatet av ett samarbetsprojekt mellan Stadsdelsförvaltningen, Kulturskolan och Stadsmissionen presenteras inför ledningen i respektive organisation. Samarbetsprojektet gällde en gemensamt utformad verksamhetsplan för ungdomsgården Blå Huset. Blå Huset är beläget i hjärtat av Tensta, där husets öppna verksamhet drivs på entreprenad av den ideella organisationen Stadsmissionen och främst består av Café Mafé och Tensta Boxning. Den andra huvudparten i Blå Huset är Kulturskolan som är en kommunal verksamhet driven i regi av Stockholms stad sedan 1996. Kulturskolans består av olika kulturella aktiviteter och innehåller bl.a. kurser i dans, sång, instrument osv.

Upphandlingsprocessen inleddes under året 2009 med en förstudie för att kartlägga ungdomarnas behov. Intervjuer gjordes med ungdomar från närområdena där det frågades vilket innehåll ungdomshuset skulle ha och hur de förhåller sig till de olika ungdomsverksamheterna i trakten. I studien framgår det att det finns en upplevd skillnad mellan områdena där ungdomar från bl.a. Spånga väljer att hålla sig borta från Tensta pga. en otrygghet (Sanrell 2009).

Den organisation som bäst, enligt Stadsdelsförvaltningen, kvalificerade sig av anbudsgivarna var Stadsmissionen. Upphandlingsperioden fastställdes till perioden mellan 1 januari 2010 till och med den 31 augusti 2013 och binder de båda parterna genom kontrakt där uppsägningstid uppgår till ett år. Stadsmissionen tog över verksamheten redan under året 2009 pga. tidigarelagd driftstart. Inget egenregianbud anslogs från Stadsdelsförvaltningens sida då målen om konkurrensutsättning ansågs uppnås bättre utan detta (Stockholms stad 2009a).

¹ Hushåll som någon gång under året fått ekonomiskt bistånd uppgår till 18,7 % och öppet arbetslösa 9,5 %. (USK 2010)

Därmed drivs alltså Blå Husets öppna ungdomsverksamhet numera som entreprenad med den ideella organisationen Stadsmissionen som huvudman.

Under informationsmötet framgick att Stadsdelsförvaltningen inte varit nöjd med ungdomsverksamheten och hur den fungerat och att det därför initierats ett samarbete mellan de organisationer som har sin verksamhet i Blå Huset. De har tillsammans arbetat med en fristående konsult, vid namn Najmedin Razavi, som handlett processen mellan parterna. Varje organisation har haft med två verksamhetschefer och/eller projektledare som representanter i denna process, vilka kommer presenteras närmre under senare avsnitt. Då Stadsdelsförvaltningen ansåg att huset i sin helhet inte uppnått sin fulla potential önskade man genom ett närmare samarbete tillsammans skapa gemensamma riktlinjer och en gemensam vision för Blå Huset. De har genomgått bl.a. personlighetstester och andra s.k. workshops för att lära känna varandra i skapandet av en gemensam ”värdegrund”. Presentationen av detta samarbete väckte vårt intresse för den speciella relationen mellan dessa parter och den strategi de valt för att förbättra verksamhetens funktion och dragningskraft. Denna strategi innehöll bl.a. det gemensamt framtagna ”varumärke” som ska ligga som grund för Blå Huset som helhet.

Samarbetet mellan de olika parterna bottnar i en vilja att förbättra relationerna i huset och öka intresset bland dess målgrupp. Blå Husets ungdomsverksamhet har också utsatts för extrema påfrestningar både på grund av att den hotats av nedläggning men också genom det missnöje som riktats både inifrån och utifrån verksamheten. Kritik har bl.a. bestått av att verksamheten stundtals stått utan ledning och kulmen nåddes, i augusti 2011, då Blå Huset utsattes för en anlagd brand som förstörde stora delar av den öppna verksamheten (Tottmar 2011, SVD 2011). I och med branden förändrades också ledningen för Stadsmissionens del av Blå Huset, från att verksamhetschefen varit externt rekryterad till att nu internt tillsatta. Detta visar att det senaste året varit turbulent för organisationerna i Blå Huset och det blir därför intressant att se hur situationen hanteras, relationerna fungerar samt vilken roll Tensta som område spelar i detta.

2.4 Urval och avgränsningar

Då denna uppsats är en fallstudie av ett specifikt skede i en partnerskapsprocess är vårt urval begränsat till de medverkande i det skedet. Det finns därmed uppenbara begränsningar i fråga om vilka personer som kan fungera som informanter. Således består våra informanter av de

operativa cheferna för respektive organisation. Det är med andra ord de som aktivt medverkat i samarbetet mellan organisationerna Stadsdelsförvaltningen, Kulturskolan och Stadsmissionen som vi intervjuat. Arbetsprocessen mellan dessa parter har letts av en fristående konsult som även inkluderats i vårt urval. Anledningen till valet av just de operativa cheferna som informanter är att vi begränsar oss till den inledande processen av partnerskapet, alltså detta specifika skede, där dessa parter tillsammans arbetat och därför är lämpligast att uttala sig om denna samarbetsprocess. Eftersom Stadsmissionen verksamhetschefer ersatts efter branden i augusti (2011), under pågående samarbetsprocess, valde vi att endast intervju den tillförordnade verksamhetschefen som också är aktiv i verksamheten i dagsläget.

Vi vill dock poängtera att det hade funnits fördelar att få de föregående chefernas input kring hur samarbetet såg ut i den inledande fasen samt deras upplevelser av relationen. Det hade givetvis också varit intressant att utifrån vårt syfte även undersöka omgivningens upplevelser av verksamheten i Blå Huset, den nya styrformen (genom entreprenad) samt de påfrestningar som verksamheten utsatts för. Genom att vi inte tagit hänsyn till denna aspekt har vi alltså missat ställningstaganden på lokalnivå, både bland medborgare som hos politiker.

3. Metod

För att lägga en grund för framställningen av den metodik med vilken vi genomfört materialinsamling och analys av empirin, anser vi det lämpligt att börja med vår utgångspunkt: det kvalitativa tillvägagångssättet. Att vi valde en kvalitativ metod beror delvis på att vår undersökning syftar till att belysa ett enskilt fall och det blir således lämpligare att genom kvalitativa intervjuer samla in det material som utgör grunden för vår empiri. Det brukar även sägas att man väljer den kvalitativa metoden om man vill förstå människors reaktioner och handlingsmönster (Trost 2010, s.32). Men för att kunna välja en metod krävs ett problem, alltså för att veta hur vi ska gå tillväga behöver vi veta vad det är vi vill få svar på, dvs. ”utgångspunkten måste vara att alla samhällsvetenskapliga studier försöker ge någon typ av svar på ett samhällsvetenskapligt problem” (Dannefjord 2005, s. 18). Då våra frågeställningar syftar till att undersöka det specifika partnerskapet och den samarbetsprocess som pågått i Blå Huset valde vi att göra djupgående intervjuer med de deltagande parterna. Hade vi varit intresserade av att mäta lokalbefolkningens attityd till partnerskapet och Blå

Husets verksamhet hade en kvantitativ studie lämpat sig bättre, men då detta inte var fokus valde vi istället det kvalitativa tillvägagångssättet.

Som tidigare nämnt valde vi att göra en intervjustudie av fallet Blå Huset och vidare de informanter som vi ansåg bäst kunna ge oss material till att svara på studiens frågeställningar. Fyra intervjutillfällen hölls med totalt fem medverkande informanter. Intervjuerna var mellan 34 och 53 minuter långa, detta pga. att de anpassades till varje enskild situation och informants tillgänglighet. Vi kommer senare återkomma med reflektioner kring intervjusituationen och utförandet.

Tabellen nedan visar i översikt vilka personer som fungerat som informanter samt de dokument och rapporter som lagt en bakgrund för verksamheten och dess upphandling. Materialet för uppsatsen består således av fyra kvalitativa intervjuer med totalt fem medverkande informanter. Som kompletterande material för bakgrund har vi undersökt dokument som rör upphandlingen, dvs. tjänsteutlåtanden Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltning och rapport från Kulturförvaltningen. Statistik är även hämtad från Konkurrensverkets rapport (2011:1) om offentlig upphandling.

Intervjuer	Rapporter	Upphandlingsdokument
Stadsdelsförvaltningen: Enhetschef fritid, Pasi Rosenqvist. Ansvarig för fältverksamhet, Eva-Britt Leander	Charlie Sanrell, 2009 Ungdomars fritid - En studie av vad ungdomar i Spånga – Tensta anser är viktigt kopplat till kommunal fritidsverksamhet och deras fritid generellt.	Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltning Tjänsteutlåtande DNR 103-37/2009-02-05
Kulturskolan: Projektledare, Christer B. Nygren	Konkurrensverket (KKV) Rapport 2011:1 ”Siffror och fakta om offentlig handling”	Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltning Tjänsteutlåtande DNR 103-37/2009-11-12
Stadsmissionen: Tillförordnad enhetschef, Mija Bergman		
Konsult: Najmedin Razavi		

3. 1 Metodologiska överväganden

De metodologiska diskussionerna som föregick urvalsförfaranden och materialinsamling har gått kring hur vi ska förstå vårt fall på bästa sätt, genom litteraturen eller genom fältet. Under de olika möten vi haft med vårt fält har våra frågeställningar och vår teori både förändrats och fördjupats, vilket visar oss att det, i alla fall i vårt fall, inte går vattentäta skott mellan den teoridrivna och materialdrivna metoden. Därmed låter vi både litteraturen och fältet styra förståelsen av vårt fall. Förhållningssättet vad gäller problemformulering och metoden för att besvara denna är inspirerad av Derek Layders (1998) adaptiva teori, där forskaren varken tillskriver sig en strikt deduktiv eller induktiv metod. För att komma åt den mångfacetterade verkligheten måste man undersöka dess olika lager och vara öppen för att pendla mellan nivåer av verkligheten. Genom detta kan man komma åt de kopplingar som finns mellan aktören och strukturen (Layder 1998, s.143).

De teoretiska utgångspunkterna styrde inledande vårt sätt att se fältet men den empiriska verkligheten visade också vilka teoretiska aspekter som var i behov att utforskas mer. Pendlandet mellan teori och empiri har för oss varit utvecklande eftersom fältet fått ge nya uppslag för den teoretiska diskussionen. Perspektivet att forskningsprocessen bör se adaptivt är inte unikt för Layder utan dessa tankar syns också hos bl.a. en av sociologins mest framstående tänkare, Charles W. Mills, som menar att forskaren inte bör fastna i den ursprungliga planen utan måste anpassa sina syften efter vad som finns tillgängligt ute på fältet (Mills 2005, s. 150, 166-167).

Trots att vi följer idén om att forskningsprocessen kräver ett öppet sinne när det kommer till vår metod och vårt problem, bör det påpekas att vi inte går in med ett tomt huvud. Vår teoretiska förförståelse påverkar, givetvis, vårt sätt att se materialet och välja ut vår empiri. De teoretiska begreppen blir således vårt sökarljus i den icke-linjära processen att komma fram till vårt resultat. Vi har med andra ord utgått ifrån vårt fall och genom vårt allmänna intresse för den situation som dessa organisationer och denna urbana miljö befinner sig i, låtit processen av teoretisering och syfteformulering formas på ett iterativt sätt, med andra ord genom ett slags "fram- och tillbakaarbete mellan empiri och teori" (Berner 2005, s32, Mills 2005,s151).

3.2 Fallstudier och generalisering

Vi använder oss utav Michael Burawoys Extended Case Method (1991) som är en etnometodologisk metod, som visar att man genom att lyfta specifika fall i forskarljuset kan förstå fenomenen på ett djupare sätt. Metoden försöker både förklara och förstå sociala fenomen genom att visa hur den abstrakta, makro nivån, av verkligheten formar och formas utav de konkreta och vardagliga handlingarna. I relation till vårt fall blir denna metod användbar eftersom vi är intresserade av hur fallet Blå Huset kan kopplas till de större organisatoriska förändringarna i samhället, dvs. hur entreprenader och partnerskap relaterar och ger effekter på den lokala kontexten. Extended Case Method är en metod som också aspirerar på ett teoritstande och teorigenererande sätt, där befintliga teorier prövas mot verkligheten och därefter omformas för att ge en högre förklaringsgrad (Burawoy 1991, s. 6). Applicerat på denna uppsats syften och teoretiska utgångspunkter används metoden för att kombinera två teoretiska fält och utifrån vår empiri fylla det glapp som finns mellan dessa. Vår förhoppning är alltså inte att testa teori och utifrån resultatet godkänna eller förkasta dessa. Snarare är målet att utifrån vårt empiriska fall bidra till en förbättring av de teorier vi valt att utforska.

Som tidigare nämnt ser vi processen mellan teori och empiri som en växelverkan som inte kan betecknas som antingen induktion eller deduktion. Dock bör påpekas att vi utifrån Extended Case Method ändå låter teorin påverka analysen av vårt material på det vis att teorin ger oss verktyg att se vad som i vårt empiriska fall är intressant och ger oss där med en ingång till analysarbetet (Burawoy 1991, s. 9). Därmed inte sagt att vi låter teorin styra riktningen utan vi förbehåller trots detta ett flexibelt arbetssätt som tillåter växelverkan mellan teori och empiri.

Vi vill inte genom vårt fall försöka visa på någon universell utvecklingstendens, det skulle i Bergmans ord vara att "göra våld på verkligheten" (Bergman 2005, s. 94), utan som sagt är fallstudiens syfte att belysa ett särskilt fenomen som vi anser behöver diskuteras för att få en bättre förståelse av dess innebörd. Det kan ifrågasättas huruvida uppsatsen hade gynnats av att ha ett jämförande fall av partnerskap, dock ser vi ändå att våra frågeställningar kan besvaras genom en djupdykning i vårt specifika empiriska fall. Med anledning av detta förhåller sig denna uppsats endast till ett empiriskt fall. När det kommer till generaliseringsanspråk begränsar vi oss till att genom vårt metodval visa hur den konkreta verkligheten kan relateras till större strukturer som finns i vårt samhälle. När man talar om generalisering i förhållande till de kvalitativa metoderna debatteras ofta svagheterna då man anser att det finns svårigheter att dra allmängiltiga slutsatser utifrån ett mindre antal individer. Dock väljer vi att se vårt

empiriska fall som ett exempel som i sin tur, i Dannefjords ord kan sägas ”visar att teorin fungerar som analysredskap”. (Dannefjord 2005, s. 34-36).

Eftersom påfrestningarna på Blå Huset manifesterat sig genom våldshandlingar, så som brand och hot mot personal, blir vårt fall också ett extremfall då problematiken ställts på sin spets och därmed inneburit att de olika parterna vidtagit påskyndade åtgärder. Att situationen kommit till en ytterlighet tydliggör också de processer som pågår i detta partnerskap, vilket vi anser vara fördelaktigt då detta är en fallstudie som inte gör anspråk på att generalisera resultatet till andra partnerskap, utan snarare belysa och diskutera aspekter av denna typ av relation.

3.3 På fältet

Eftersom vårt fall och frågeställningarna kring det ligger på en mesonivå, dvs. varken i det abstrakta och inte heller endast i den konkreta verkligheten, behandlas informanternas svar som uttalanden som säger någonting om organisationen de företräder och framförallt de upplevelser som uppkommer av den situation som de, i sin yrkesroll, befinner sig i.

Det öppna förhållningssättet har även influerat bemötandet av vårt fält, dvs. fältet bestående av de som agerat informanter för denna studie. Intervjusituationen har skett i mer samtalsliknande än intervjuliknande former, där vi för vår egen del utformat öppna frågor som sedan på ett ostrukturerat och ickestandardiserat sätt ställts till informanterna. Detta öppna sätt inkluderar också friheten att ställa spontana följdfrågor under pågående intervjuer. Vi fann detta tillvägagångssätt särskilt givande då vi med de teoretiska utgångspunkterna i åtanke kunde genom följdfrågor ledas in på nya spår, som senare gav material för analys som inte kunnat förutspås under planeringen av intervjuerna.

Intervjuformen har också påverkats av att intervjusituationen bestått av tre till fyra personer. Under intervjusituationen har vi båda ställt frågor och antecknat intressanta uppslag för analys. Vi har även själva fått svara på frågor kring både uppsatsens syfte samt vår utbildning i allmänhet. Vi har alltså tagit vara på vår roll som studenter och att vi genom detta får större förlåtelse för ”dumma” frågor och genom dessa frågor kunnat tydliggöra informanternas resonemang för att ytterligare belägga de analyser vi gjort på uttalandena. Att vi medverkat (observerat) på ett informationsmöte som hölls på Stadsdelsförvaltningens kontor och således var införstådda i bakgrunden till samarbetet och den problematik som funnits, har underlättat

samtalen med informanterna. Även faktorer som kan tyckas triviala, så som att vi träffat informanterna personligen innan intervjusituationen eller att intervjuerna hölls på respektive informants kontor, torde haft positiv inverkan på situationens stämning.

För att ytterligare förtydliga vad vi menar med ostrukturerade och ickestandardiserade frågor ser vi till Trost som menar att ostrukturerade intervjuer består av frågor med öppna svarsalternativ och standardisering syftar till frågornas ordningsföljd (Trost 2010, s. 39-41). Vi har haft en låg grad av standardisering i meningen att vi anpassat frågornas ordningsföljd efter samtalets riktning och rytm men också efter informantens sätt och språk. Vi har låtit samtalet glida åt både det ena och det andra hållet för att i så hög grad som möjligt låta den empiriska verkligheten styra oss mot en djupare förståelse.

Mer konkret kan sägas att vi utgått ifrån partnerskapet och dess relation och effekter för var och en av organisationerna. Vi har ställt frågor kring det praktiska samarbetet men också upplevelserna kring hur organisationerna fungerat tillsammans, utifrån de skilda syften och s.k. värdegrunder de har. Vårt huvudtema var ursprungligen partnerskapet som sådant och förutom detta utgick vi ifrån vårt intresse för den samarbetsplan (också kallat ”gemensam värdegrund” och ”varumärke”) dessa organisationer skapat. Vi har förhållit oss öppet till de olika teman vi utgått ifrån i intervjusituationerna vilket gjort att analysen av materialet blivit svårare att navigera i då frågorna inte följer en förbestämd ordning. Detta är alltså något som ostrukturerade intervjuer har som nackdel då materialet blir mer svårhanterligt, men vi anser ändå att ett öppet intervjuklimat är att föredra då detta ger större möjligheter för reflekterande svar ifrån informanterna. Fördelarna med det öppna formatet anser vi alltså överväger de hos den styrda varianten av intervjuteknik.

Utifrån de etiska aspekterna av de kvalitativa metoderna bör man ta hänsyn till vissa känsliga delar av fältet. Vårt fall har det i den upphandlade verksamheten hänt olyckor där både bränder och polisanmälningar är inblandade vilket gjort verksamheten både omdiskuterad och till viss del kontroversiell. Vi har inte valt att lägga större vikt vid spekulationer kring händelserna eller organisationernas eventuella inblandning i dessa. Man skulle kunna argumentera för att händelserna kan ses som en aspekt av det problem vi ämnar belysa, dock har vi valt att inte ställa några direkta frågor kring detta utifrån att vi inte ville att fokus skulle tas från partnerskapsrelationen.

Då vi fick tillträde till vårt fält i en tid då det nära samarbetet mellan parterna tillsammans med konsult var i avslutningsfas, gick vi miste om en eventuell möjlighet att göra en deltagande observation, med intervjuer, i utvecklandet av det gemensamma ”varumärket”. Även en uppföljning av implementeringen av detta hade kunnat ge intressanta uppslag för analys av partnerskap som relation. Dock har informanterna kunnat, genom intervjuerna, ge en återblick på processen och upplevelserna vilket vi anser gett en god grund för att få en djupare förståelse av relationen, som gör att vi känner att informanternas öppenhet till viss del kompensert för denna brist.

4. Bakgrund och tidigare forskning

Papakostas (2009) menar att Sverige fram till 1980-talet i hög grad stämt överrens med den idealiska bilden av ett differentierat samhälle, där stat, ekonomi, politik och intresserepresentation är tre områden skilda ifrån varandra. Sverige har dock inte stått utanför den västeuropeiska trenden av statlig omvandling som innebär ett nytt sätt att se förhållandet mellan statlig och privat verksamhet. Privatisering, decentralisering och ett ökat samarbete mellan statliga och privata aktörer har kommit att bli allt mer framträdande och naturliga delar av det politiska arbetssättet även i Sverige sedan 1990-talet (Castillo 2009, s. 18, Elander 2002, s. 191, Salonen 2011, s. 72). Dessa avregleringar och privatiseringar utgår ifrån en nyliberal tanke om att denna typ av åtgärder effektiviserar produktionen av varor och tjänster men också ger en större valfrihet för konsumenten och medborgaren (Lundqvist 2010, s. 217). Det finns också en komplexitet i att privatisera och marknadsutsätta verksamheter som ligger i grundtanken av valfrihet- och jämlikhetsidealet. Förutsättningen är att konsumenten eller medborgaren, har den information och den kunskap som behövs för att göra rationella val och att alla medborgare har en likvärdig förutsättning i detta (Rothstein 2010, s. 22).

Blomqvist och Rothstein menar att den svenska forskningen inte tillräckligt undersökt demokratispekterna vad gäller införandet av marknadsmodeller för att genomföra offentliga uppgifter. Vad som bl.a. menas behöver mer fokus är att ställa frågor om hur den enskilde medborgaren relaterar till politiska makten då utförandet av den offentliga politiken ofta faktiskt utformas av privata aktörer (Blomqvist & Rothstein 2008, s. 14-16). Blomqvist och Rothstein studerar demokratispekterna av olika former utav privatisering av den statliga verksamheten, men avstår när det kommer till upphandling då de menar att upphandling

skapar tillfälliga monopol. Alltså eftersom den offentliga sidan bjuder in privata aktörer att lägga anbud på offentliga uppgifter för att sedan välja den mest lämpade, som vidare får monopol under kontraktstiden vilket ”inte innebär något moment av valfrihet för medborgarna” (Blomqvist & Rothstein 2008, s. 32).

Privatiseringar är dock inte endast en trend som spridit sig spontant utan något som EU ger direktiv om, som medlemsländer vidare bör följa. De gemensamma övergripande två direktiven är att kontrakt ska väljas utifrån det anbud som ger lägsta pris, eller om ej ger bästa pris, uppfyller kontraktets krav bäst i fråga om t.ex. kvalitet, miljöegenskaper, estetisk eller funktionella egenskaper etc. (EU 2010).

Meeuwisse och Swärd diskuterar i sin rapport från 2002 *En nordisk modell i socialt arbete och utbildning* att den ska skandinaviska välfärdsmodellens utmärkande drag var dess generösa offentliga finansiering och att den omfattade i princip alla medborgare. Staten bar det stora ansvaret för skola och social verksamhet. Kommunerna spelade en central roll som producenter för välfärden och organiseringen kring socialpolitik. De diskuterar vidare den korporativa modellen som belyser särdragen i det som vi refererar till som partnerskap och offentlig - privat samarbete. Dvs. att den “bygger på en korporativistisk samhällsorganisation som innebär att socialstaten delegerar välfärds- och försäkringsansvaret till yrkesbaserade, religiösa och frivilligorganisationer” samt att “de offentliganställda socialarbetarna får ofta sköta sociala kontrolluppgifter medan andra uppgifter sköts av korporativa organ” (Meeuwisse & Swärd 2002, s. 4).

Intressant i denna studie är Meeuwisse och Swärds poängterande i att det sker en typ av globaliseringsprocess som bäddar för uppkomsten av nya organisationsformer som införlivas genom praktiker och idéer från andra samhällen. Välfärdsstatens kris, dvs. att staten inte i samma utsträckning kan stå för finansiering, skall lösas genom besparingar, rationaliseringar och effektivisering (Meeuwisse & Swärd 2002, s. 11). Tapio Salonen beskriver även han att den svenska staten under 90-talet tvingades ta itu med en ekonomisk kris som resulterade i att regeringen utförde en del kostnadsbesparande och vidare omstrukturerande åtgärder. De statliga ingripanden som följde beskriver Salonen som en decentralisering, där den svenska regeringen tycktes acceptera att standardiserade lösningar inte längre överensstämde med de olikheter och ökande variationerna som skedde på den lokala nivån (Salonen 2011, s. 72).

Även Meeuwisse och Swärd beskriver i sin rapport att det idag blivit accepterat att upphandla sociala verksamheter. Dem menar att nedskärningarna av offentliga resurser bidrog till en försämring inom vård, skola och omsorg och därav uppstod ett behov av nya lösningar och allianser (Meeuwisse & Swärd 2002, s. 12). I Landskrona, som är den plats där Salonen bedrivit sin forskning, påvisar han att det finns degraderingsprocesser som verkar utpekande och särbehandlande av likväl myndigheter som av privata aktörer. Processerna kan manifesteras sig som tillbakadragandet av offentlig service (Salonen 2011:146).

Daniel Castillo (2009) har studerat statens interaktion med omgivningen och den privata sfären och intresserar sig för relationen och separationen mellan stat och privat samt vilka sociala krafter som påverkar denna relation. Ett av syftena för avhandlingen är att undersöka hur staten hanterar sin legitimitet och hoten mot denna (Castillo 2009, s. 82). Särskilt intressant ur vår uppsats syften är Castillos sätt att analysera statens gränser utifrån relationen till externa aktörer. Vidare visas att staten öppnat upp för företagen på ett nytt sätt och att interaktionen numera styrs av reformer som ämnar öka konkurrens och efterfrågan, förbättra förutsättningar för utbyte och samarbete över gränserna. Det konstateras också att en konsekvens av denna förändring gjort att fler relationer uppkommit och även att den organisatoriska tillhörigheten hos företagen transformerats till att komma än närmre det statliga (Castillo 2009, s. 206).

När det kommer till legitimitetsfrågan visar Castillo på två huvudsakliga tendenser; staten använder sig av en ökad reglering och därmed en ökad byråkratisering för att minska bl.a. intressekonflikter och påverkan från företagens håll, vidare finns också en tendens till förstärkandet av marknadsmekanismer och utbytesrelationer bl.a. pga. de direktiv som finns från EU:s håll (Castillo 2009, s. 209-211). En av de slutsatser Castillo drar är att staten ökat differentieringen internt men samtidigt flätats samman allt mer med sin omgivning. De allt tätare relationerna till omgivningen gör också att det skapas ytterligare asymmetri vad gäller maktresurser, mellan de statliga och privata organisationerna. Här uppkommer alltså ett legitimitetsproblem vilket ökar betydelsen för olika regler och kontrollmekanismer (Castillo 2009, s. 215-217).

5. Teoretisk ansats och analysverktyg

De teoretiska analysverktyg som används för denna fallstudie utgår ifrån skilda teoretiska fält vilka vi kombinerar för att få en både djupare men också bredare förståelse för vårt fall. I det första avsnittet belyser vi partnerskapsteorier och de dimensioner av partnerskap som är relevanta för analys. I efterföljande avsnitt vänder vi oss till teorier som berör organisationers roll i samhället samt den nyinstitutionella förståelsen av organisationsteori. Vi använder dessa två delar för att både belysa relationen mellan organisationerna men även, genom de nyinstitutionella begreppen, rationaliserande myter och isomorfism, förklara de mekanismer som anknyter partnerskapen till en högre samhällelig nivå men också den kontextuella urbana nivån.

Partnerskapet i vår fallstudie består av tre olika typer av organisationer som alla är verksamma i samma organisatoriska fält genom Blå Huset. Därför är användningen av organisationsteorier relevant då det ger oss en djupare förklaring till hur organisationer kan förstås i relation till varandra och de individer som berörs av den. Blå Husets lokalisering i den urbana kontexten, dvs. i Tensta, gör även det intressant att se fallet ur de urbansociologiska teorierna.

5.1 Staden som spelplan - nyliberala initiativ

Sverige är, som tidigare forskning påvisat, inte något undantag från en omfattande trend i västvärlden där stater tvingas till sparpaket och åtgärder som syftar till att effektivisera den statliga verksamheten. Elander menar att ett sätt att hantera nedskärningarna är ofta, för lokala styrande som kommuner och landsting, att effektivisera genom att anamma mer företagslika handlingssätt, t.ex. att lägga ut verksamheter på entreprenad (Elander 2002:191). Entreprenader syftar till att med hjälp av privata organisationer eller företag driva verksamhet som det offentliga ska tillhandahålla, med hjälp av skattemedel. I en sådan situation har den offentliga parten, t.ex. kommun eller landsting, bestämt att istället för att organisera och ansvara för en verksamhet själva lägga ut det på en extern utförare. Då definieras vad det är som ska göras i ett upphandlingsförfarande, uppdraget annonseras och processen av att hitta en utförare inleds. Enligt Bo Rothstein vill man genom att lägga ut offentliga verksamheter på

entreprenad konkurrensutsatta verksamheter för att effektivisera och tillföra medborgarna med möjligheten till fria val (Rothstein 2010, s. 22).

Att staten kontrakterar ut verksamheter och genom detta ingår samarbete med privata organisationer och företag betecknas ”Public and Private Partnerships” eller offentlig - privata partnerskap. Partnerskap kan definieras som ett samarbete, eller en koalition, av intressenter från olika sektorer som tillsammans verkar för en strategi att utveckla en verksamhet, område eller problem. Elander påpekar vidare att partnerskap också blivit populärt som sätt för offentlig och privat verksamhet att samordna verksamhet på grund av att partnerskap i sig innefattar en tanke om att det är en så pass god strategi för att samordna verksamheter att det också är något som alla parter vinner på (Elander 2002, s. 191).

Chris Skelcher visar att man kan förstå offentlig-privat partnerskapsförhållanden, i Västeuropa, egentligen som en mekanism för att minimera risk och något som vidare leder till en slags hybriditet som gör det svårare att urskilja var gränsen mellan offentligt och privat börjar och slutar (Skelcher 2005, s. 348). Valet att använda offentlig - privata samarbeten, menar Skelcher, följer den diskurs som blivit allmängiltig under de senaste årtiondens popularisering av högerpolitik. En annan faktor i att partnerskapsmodellen blivit så populär är också den konnotation som partnerskapsbegreppet ger, dvs. att samarbete skulle vara ett konfliktfritt sätt att hantera problem (Skelcher 2005, s361, Elander 2002, s. 192). Ett annat argument för partnerskap, ur ett mer teoretiskt perspektiv är att en sådan typ av samarbete ger en synergieffekt, där samverkan av två eller flera parter ger större utfall än summering av varje enskild ansträngning (Elander 2002, s. 193).

En viktig fråga som Skelcher lyfter är hur ansvarsskyldigheten ser ut och kan kontrolleras när organisationer allt mer formas till otydliga hybrider. Om en privat verksamhet utför det som staten ska tillhandahålla uppkommer en mer komplex situation om man ser till verksamhetens transparens (Skelcher 2005, s. 361). Vem det är som ska hållas ansvarig för utfallet av ett partnerskap och hur mycket insyn medborgaren får när ännu ett led tillkommer i verksamheten är delar av den problematik som omger frågan. När man talar om denna problematik används legitimitetsbegreppet som förklaras, i sociologin, som den process där de styrande och de styrda är eniga om den struktur som rättfärdigar ett socialt system. Genom att de är eniga accepteras de normer och regler som de styrande sätter för medborgarna att följa dvs. de styrande ges samtycke för att sätta regler. Weber menar att organisationers legitimitet är ytterst viktig för deras möjligheter att verka auktoritärt. Således blir även legitimitet en

viktig del i att upprätthålla social ordning i ett socialt system såsom samhället (Weber 1968, s. 37, 217). Legitimiteten blir intressant i förhållande till offentlig – privata partnerskap då delar av den verkställande makten förflyttas till organisationer som inte tillhör staten men där staten behåller ansvaret för att verksamheten är legitim.

Enligt Skelcher finns det fem huvudformer av offentlig – privata partnerskap och den som är aktuell för vårt fall är det som benämns som ”Contracting Out and Competitive Tendering”, som syftar till partnerskap där den offentliga aktören kontrakterar ut en verksamhet till en privat aktör, som kan vara ett företag eller t.ex. en ideell organisation. I denna typ av partnerskap blir det oerhört viktigt att den statliga aktören definierar villkor och förväntningar på den verksamhet som ska kontrakteras ut. En annan aspekt är också att utvärdering av verksamheter med kvalitativa mål blir mycket svår och än mer så då användarna/kunderna är svåra att definiera eller har svårt att komma till tals, kanske för att de är beroende av statliga bidrag för verksamheten (Skelcher 2005, s. 351-354). Här kan vi dra till minnes det som vi tidigare nämnt, och Rothstein (2010) påpekat, är en förutsättning för tanken om konkurrensutsättning, att ökad valfrihet grundar sig i tanken om en jämlik möjlighet att göra rationella val.

Ett sätt att analysera partnerskap är utifrån tre olika dimensioner: *mobilisationsprocessen, maktbalans och fördelning* samt *behov, krav och prioritering*. Där huvudfokus för analysen syftar till varifrån initiativet till partnerskapet kommer, hur maktbalansen emellan parterna ser ut och vad det är som står på spel för respektive part. Elander menar att dessa är de tre övergripande och viktigaste variablerna i analysen men flikar även in att man bör ha i åtanke att det kan finnas en dikotomi mellan hur samarbetet ser ut inledningsfaserna och senare vid implementering (Elander 2002, s. 194). Att det finns en diskrepans mellan vad som sägs och vad som senare faktiskt görs skulle i Ahrne och Papakostas begrepp kunna benämnas som en ”losskoppling mellan kärna och periferi”. Denna losskoppling kan uppkomma när en organisation utsätts för institutionellt tryck, t.ex. tryck på förändring, och då alltså försöker skydda sig genom att ändra den perifera verksamheten, som exempelvis hur man talar om verksamheten, utan att förändra det som egentligen utförs (Ahrne & Papakostas 2002, s. 177).

Brenner och Theodore (2002) hävdar att det finns en ny slags vurm för det lokala där politisk och ekonomisk elit försöker förändra ekonomin nedifrån och upp. Denna arena menar dem kan ses som den sista betydelsefulla platsen för institutionell förändring och en mängd olika politiska strategier och experiment. Frågorna som ställs av Brenner och Theodore är bl.a.

huruvida de lokala experimenten egentligen gynnar de sociala aspekterna av den lokala kontexten eller faktiskt gör områdena än mer påverkade och utsatta när det sker förändringar i det nationella och globala. Dvs. ifrågasätts det i vilken utsträckning det lokala påverkas av politisk-ekonomiska krafter utom dess kontroll. Denna tvetydighet är vad Brenner och Theodore menar är problemets kärna vilket vidare bör analyseras genom att se till nyliberalismens olika politisk-ekonomiska effekter för den urbana kontexten genom exempelvis upplösningen av institutionella restriktioner för marknadisering, kommersialisering etc. (Brenner & Theodore 2002, s. v-vi). Den urbana arenan är en viktig del av analysen av sociospatial och politisk-ekonomisk förändring, menar Brenner och Theodore, då detta beaktande tillför en djupare kontextuell analys vilket kan ge uppslag till att förstå stigberoendet i dessa förändringar (Brenner & Theodore 2002, s. vii-viii).

Den urbana miljön har alltså blivit allt strategiskt viktigare platser för nyliberala initiativ och detta kan också ses genom de strategier som används för krishantering. Brenner & Theodore menar alltså att det pågår en omstrukturering av det urbana i vilken de nyliberala idéerna spelar en viktig roll, exempelvis i form utav statlig avreglering, privatisering av den offentliga sektorn, ökad rörelsefrihet för kapital över nationsgränser samt kriminalisering av städernas fattiga (Brenner & Theodore 2002, s. 3-4).

Det urbana som kontext belyses också av Wacquant som jämför två snarlika urbana områden, ”Red Belt” i Paris samt ”Black Belt” Chicago, som visar en skev fördelning med dominerande andel unga människor, arbetslöshet eller icke-kvalificerade arbetande och olika typer av minoriteter (Wacquant 1993, s. 368). Wacquant menar att det finns ett territoriellt stigma knutet till stadens utsatta områden som präglas utav marginalisering, socioekonomisk utsatthet och arbetslöshet. Hans forskning visar på att de som bor i området också blir en slags representanter för området och dess stigma. Med andra ord, genom att vara bosatt i ett utsatt område där det finns rådande föreställningar om området som kriminellt, fattigt och ”problematiskt” blir också de boende subjekt för dessa föreställningar (Wacquant 1993, s. 371). Wacquant menar att det ständiga påpekandet av att det sker en ökning av våldsbrott i städer sker i syfte om att omdefiniera de sociala problemen i säkerhetsformer (Wacquant 2004, s.54).

Eftersom de boende i utsatta områden utsätts för symboliskt våld i form av bl.a. fördomar och kriminalisering, menar Wacquant att det inte är förvånande att det finns en stor misstro riktad mot lokala politiker för deras misslyckande när det kommer till att tackla problematiken.

Ungdomarnas frustration och känslan av hopplöshet tar uttryck i bl.a. skadegörelse och våld (Wacquant 1993, s. 369-370). Den nya fattigdomen i form av de sociala nätverkens uppluckring och förminskning och de offentliga sociala försäkringarnas misslyckanden att avhjälpa isolation och andra samhällets påfrestningar är något observerbart i alla avancerade samhällen (Wacquant 1993, s. 366).

Enligt Wacquant och Wilson har det i den amerikanska urbana miljön pågått en process av s.k. "hyperghettoization", som bl.a. satts igång av ekonomisk exkludering och bristen på arbete för de bosatta i "utsatta" områden. Hyperghettoization dvs. den sociala och spatiala koncentrationen av fattigdom, bygger murar för de bosatta och, menar Wacquant och Wilson, beror den sociala strukturens radikala förändring på försämrade villkor för det lokala (bostäder, skolor etc.). Samt den urbana politikens liberala hållning, som gjort att resurserna förflyttats bort från de mest behövande (Wacquant & Wilson 1989, s.9-10).

5.2 Organisationer och institutionalisering

Organisationer kan förstås genom diverse olika definitioner. I vårt fall har vi valt att använda oss utav Ahrne och Papakostas definition av organisationer. De bör alltså ses som relationella och grundade i att det finns en formell tillhörighet som binder samman individer. Ahrne och Papakostas menar att "organisering är en grundläggande mänsklig interaktionsprocess", dvs. det krävs en interaktion mellan människor för organisationers existens och därmed blir organisationerna även relationella (Ahrne & Papakostas 2002, s. 14).

Organisationer är relativt permanenta och bör ses som ett utav de viktigaste elementen i vårt samhälle. I en organisation är det emellertid inte individerna som vid olika givna tillfällen får utgöra definitionen av vad organisationen står för, utan Ahrne och Papakostas menar att organisationer har egna fasta strukturer såsom kollektiva resurser och regler. Organisering syftar till att:

[...] bygga upp, fördela och bevara en uppsättning kollektiva resurser. Kollektiva resurser är resurser som enskilda individer inte förmår att skaffa eller upprätthålla på egen hand (Ahrne & Papakostas 2002, s. 20).

För att upprätthålla kollektiva resurser krävs också kontinuitet i form av distribution, användning och skötsel. Enligt Ahrne och Papakostas är detta ytterst viktigt för att en verksamhet skall vara av värde (Ahrne & Papakostas 2002, s. 15-16).

Ahrne och Papakostas gör en liknelse mellan organisationer och byggnaders arkitektur, vad de menar är att man kan göra förändringar i husen men strukturer för byggnaden förblir densamma. På samma sätt kan man se till organisationers försök att förändra det yttre genom nytänkande eller genom att byta ut sin personal (Ahrne & Papakostas 2002, s.17). Organisationer är alltså statiska på det sätt att de kan förändra de yttre egenskaperna och även byta ut delar av organisationen utan att för den delen påverkas i strukturen. I praktiken innebär detta att organisationer är tröga och att förändringar inom organisationerna sker långsamt. Trögheten bör ses som en effekt av organisationers oförmåga att både kunna men även att vilja förändras. Ahrne och Papakostas menar att det kan finnas en önskan att ”saker och ting ska vara som de alltid har varit samtidigt som man vill följa med sin tid” (Ahrne & Papakostas 2002, s. 77)

Vår teoretiska ram utgår ifrån den nyinstitutionella organisationsteoretiska skolan som är en vidareutveckling av tidigare institutionell organisationsteori. Vi är inte intresserade av de ekonomiska aspekterna, som nationalvetarna, och inte heller fokuserar vi enbart på den politiska dimensionen av institutioner och organisationer, så som statsvetarna. Vi angriper det samhällseliga fenomenet ”organisationer” med det sociologiska perspektivet, som fokuserar på vad det är som händer institution och organisation emellan. Det ”nya” i denna institutionella organisationsteori är dess sätt att betrakta institutioner som de övergripande reglerna och tillvägagångssätten i samhället. Tidigare institutionell organisationsteori såg ofta till specifika organisationers klimat och utveckling (Stern 1999, s. 77-79).

Inom nyinstitutionell teori menar Meyer och Rowan att organisationer drivs till att inkorporera rutiner och riktlinjer baserade på de rådande strukturerna som finns i de moderna organisationerna. Detta är ett sätt för organisationer att stärka sin legitimitet och därmed verksamhetens möjlighet att fortgå. Som följd av detta rationaliserar och antar organisationer institutionaliserade produkter, nya tekniker och/eller principer för hur institutioner är utformade och anammar dessa i organisationerna. En institutionalisering av denna sort kan leda till att det uppstår ett glapp mellan organisationens formella strukturer och deras faktiska arbete (Meyer & Rowan 1991, s. 41-42, Stern 1999, s. 82).

Inom organisationers institutionalisering kan rationaliserande myter liknas vid förutfattade antaganden om t.ex. färdiga organisationsmodeller som anses vara effektiva för utvecklingen, snarare än att göra faktiska utvärderingar av vad som är effektivt (Meyer & Rowan 1991, s. 41). Rationaliserande myter kan alltså ses som en slags kognitiva institutioner. Man kan förstå kognitiva institutioner som gemensamma idéer och föreställningar som påverkar både individer, grupper och organisationer utan att dessa behöver vara medvetna om detta. Berger och Luckmann menar att sociala regler är en produkt av mänsklig aktivitet, att det är genom gemensam symbolisering av den sociala verkligheten som institutionalisering uppkommer. Med andra ord sker institutionalisering med hjälp av den mänskliga internaliseringen och reproduceringen (Berger & Luckmann 1967, s. 53-54).

Meyer och Rowan visar att det finns två nyckelkriterier som ligger till grund för utformningen av formella organisationers strukturer. För det första bör de ses som rationaliserande förordningar som identifierar diverse sociala ändamål, dessa ses som teknologiska, dvs. den vardagliga och konkreta verksamheten i ett företag eller organisation. När målen specificerats utformas ett slags regelverk som ska befästa den teknologiska institutionaliseringen rationellt (Meyer & Rowan 1991, s. 44). Detta förklaras även av Berger och Luckmann:

If the integration of the institutional order can be understood only in terms of the knowledge that its members have of it, it follows that the analysis of such "knowledge" will be essential for an analysis of the institutional order in question (Berger & Luckmann 1967, s. 65).

Det är alltså summan av vad "alla vet" i form av sociala regler, ordningar och/eller myter som befästs, hos individer, och utgör ramverken för institutionell kontroll och struktur.

Det andra kriteriet är att myterna är så pass institutionaliserade att de till synes blir svåra att urskilja från den enskilda individen eller organisationen. Detta innebär att man tar förgivet att dessa institutionaliserade idéerna bär på legitimitet (Meyer & Rowan 1991, s. 44). De institutionella idéerna måste tydliggöras för individen, detta för att legitimiteten ska kunna befästas och reproduceras. Det kan vara en förklaring till att institutionella processer blir förenklade, alltså för att lättare förstås och internaliseras av den enkle individen och sedan spridas vidare (Berger & Luckmann 1967, s.70).

Den institutionella isomorfismen innebär alltså enligt Meyer och Rowan att organisationer kommer att reflektera omgivningen utifrån de regler och strukturer som definierar den sociala verkligheten (Meyer & Rowan 1991, s. 46-47). Dessa idéer blir alltså något som blir till ideologisk hegemoni och något som aldrig egentligen ifrågasätts vilket gör att organisationer likriktas. Organisationer kan sägas anpassa sig till dessa idéer och graden av förmåga att göra detta översätts i organisationers framgång. Dvs. blir företagen eller organisationerna belönade för hur de lyckas anpassa sig till spelreglerna (Scott & Meyer 1991, s.123) och ”organisationsförändringar syftar därför till att göra organisationer mer legitima i sin omgivnings ögon” (Stern 1999, s. 82). Intressant är även organisationers anpassning till den fysiska kontexten, dvs. att de strukturerar sig isomorfiskt efter områdets sociala verklighet (Meyer & Rowan 1991, s. 47).

De idéer som vi tidigare beskrivit genom begreppet rationaliserande myter kan vara föreställningar om exempelvis effektiva modeller för organisationer. Olika modeller sprids inte alltid särskilt tydligt eller ens medvetet utan kan förökas och bli allt vanligare genom exempelvis personalflyttning eller konsultföretag som specialiserats inom dessa idéer. Spridningsmekanismen av rationaliserande myter kan beskrivas som mimetisk isomorfism, dvs. den process där organisationer i ett fält imiterar varandra, särskilt i de fält där det råder en osäkerhet. Genom att imitera vad man anser vara framgångsrika organisationer tror man sig kunna uppnå samma framgång (DiMaggio & Powell 1991, s. 69).

Ahrne och Papakostas (2002) diskuterar de organisatoriska förändringarna och trögheterna i det sociala landskapet och menar att det framför allt är relationerna mellan organisationer som förändras, snarare än organisationerna i sig själva (Ahrne & Papakostas 2002, s. 73). Detta leder till en förtätning i det organisatoriska fältet² vilket leder till en ökad komplexitet, som i förlängning betyder att interaktionen organisationer emellan inte heller sker friktionslöst. Interaktion sker allt mer i form av transaktioner som sker över organisationsgränser och ”en del saker som tidigare gjordes i en och samma organisation numera sker genom interaktion mellan organisationer” (Ahrne & Papakostas 2002, s. 172-173).

Papakostas menar att denna typ av separation mellan olika samhällssfärer representerar den centrala delen i idén om modernisering av det offentliga livet. Att de bärande offentliga

² Med organisatoriska fält menas de olika typer av organisationer som tillhör samma del av marknaden, t.ex. utbildningsmarknaden eller sjukvården (Stern 1999, s. 80-81).

organisationerna är tydligt avgränsade från varandra, genom att de är specialiserade, underlättar att hålla avstånd från de områden och problem som de blivit tillsatta att hantera. Det sker alltså en differentiering som gör att beslutsfattande, genomförande och kontrollerande instanser inom varje sfär hålls separerade från varandra (Papakostas 2009, s. 129).

6. Resultat och analys

Fokus för analysen har varit det samarbete som skett mellan de olika parterna. Vi har valt att se detta som ett slags partnerskap, mellan offentligt och privat, även om våra informanter inte uttryckligen använd ordet partnerskap, utan snarare talat om en samarbetsprocess eller en "utvecklingsgrupp". Relationen mellan aktörerna och hur den upplevs är något som intresserat oss vilket gjort att vi ställt frågor kring hur det fungerat praktiskt samt hur informanterna resonerat kring upphandling och samarbetet parterna emellan.

Att det offentliga upphandlas och läggs ut på entreprenad innebär att delar av det som legat på statens ansvar att tillhandahålla förflyttas till det privata. Detta resulterar i att ansvaret för verksamheten sprids ut på ytterligare en part. Staten och det offentliga bär ansvaret för vilken organisation som anses lämplig i utförarrollen samt att det sker en kontinuerlig uppföljning av denna. Dock blir ansvaret för den tekniska verksamheten delvis överförd till utföraren, dvs. det privata företag eller organisation som driver verksamheten. Utifrån vårt fall ser vi att ansvarsuppdelningen blir komplex vilket gör att aktörerna som arbetar för Blå Huset valt att ingå ett närmre samarbete, för att tydliggöra och reda ut ansvarsrollerna. Det offentliga (Stadsdelsförvaltningen och Kulturskolan) upplever vi, utifrån det informanterna säger sig ha som syfte, är inte bara reda ut ansvarsrollerna, men också stärka sin legitimitet gentemot allmänheten, dvs. medborgarna i Spånga-Tensta. Vi ser att en strategi för att stärka verksamhetens legitimitet i fallet Blå Huset varit att skapa ett gemensamt "varumärke".

Vi har i analysarbetet hittat tre övergripande teman som alla behandlar olika aspekter av partnerskapet. Våra teman är döpta enligt följande: *partnerskapet*, *legitimitet* och *varumärket*. Då vi valt att disponera analysen utifrån dessa teman vill vi påpeka att de inte är skilda ifrån varandra utan att de som processer i allra högsta grad interagerar och samverkar. Vi kommer att utveckla detta närmre under diskussionsavsnittet. Vårt empiriska material har också påvisat ett eventuellt fjärde tema, som behandlar det platsspecifika. Dock insåg vi att denna aspekt blev intressant i relation till de andra sammanhangen, vilket gjort att vi genomgående

lyfter kontextens innebörd för vårt fall istället för att separera detta i ett eget tema. Slutligen vill vi även tydliggöra att redigering av citat endast skett i syfte om att öka läsbarheten, samtligt material finns även tillgängligt i sin originalform för eventuell granskning.

6.1 Partnerskapet

Att samarbeta över gränsen mellan offentligt - privat är något som samtliga informanter problematiserar. Stadsdelsförvaltningen talar utifrån sin roll som beställare och hur svårt det är att specificera vad det är verksamheten ska bestå utav, hur kontrakt utformas och hur sedan relationen till utföraren ska se ut. Stadsmissionen å andra sidan belyser den interna diskussionen som varit, då de är en ideell organisation som tidigare bedrivit verksamhet i egen regi men som under senare år har utökats genom entreprenader. Partnerskapet är med andra ord en slags hybrid där inte bara Stadsdelsförvaltningen hamnar i en ny och okänd position, som Pasi Rosenqvist uttrycker att det är en ”ny företeelse i stadsdelen”, utan även för Stadsmissionen är situationen ny då de nu tagit ett entreprenaduppdrag i en förort och därmed etablerat sig i stadens ytterkanter. Ur perspektivet att Stadsmissionen ursprungligen främst drivit verksamhet som fokuserar på ensamstående, hemlösa, missbrukare och andra socialt utsatta grupper blir också drivandet av ungdomsgården i Tensta någonting nytt.

Mija Bergman, tillförordnad enhetschef för Stadsmissionen på Blå Huset, talar om problematiken med att förmedla den egna organisationens värdegrund och dess arbetssätt och riktlinjer. En svårighet som funnits i Blå Huset är att de föregående verksamhetscheferna varit rekryterade externt med större erfarenhet ifrån området och Blå Huset men mindre erfarenhet av Stadsmissionen som organisation. Det blev för de föregående cheferna svårt att ”förhålla sig till vad Stadsmissionen är” menar Bergman och vidare att de i fortsättningen måste ta med interna chefer ut i entreprenaderna:

för det måste vara värdegrundsbärarna som liksom går in och tar över en entreprenad. [...] Alltså vi behöver personer [...] som är helt hemma med värdegrunden och som kan föra vidare ett värdegrundsbaserat arbetssätt till medarbetarna. Så att det inte blir att man hamnar i någon liten bubbla, lite för långt bort.

Vi ser att Stadsmissionen reflekterar över att de hamnat i en ”ny” kontext och att de mötts av föreställningar om Tensta annorlunda. Bergman beskriver den problematik som funnits i verksamheten som något som också beror på att de ”lät sig bli tagna som gisslan”, dvs. att dem påverkades av alla de röster som utmålade Tensta som något svårhanterligt. Man fick

höra att ”det här är annorlunda, ni kan inte göra som ni brukar”. Bergman beskriver att ”det blev svårt att navigera” i detta och vi ser här hur Stadsmissionen upplevt sig hamna i en ny position, inte bara i samarbetskonstellationen med Kulturskolan och Stadsdelsförvaltningen men också i det platsspecifika. Christer B. Nygren talar om att samarbetet Blå Huset som ett ”laboratorium kan man säga. Ett labb där [...] man prövar olika modeller”. Nygren reflekterar vidare:

Man går ju in i en osäker zon. Alltså det är ju inte så att vi liksom kan bläddra fram i manualen, sidan tio och säga ja men då kör vi såhär. Utan vi måste skapa manualen. Och det kräver mycket mer. Det är samtidigt väldigt känsligt.

Informanternas reflektioner kring det nya i samarbetet och situationen skulle kunna visa tecken på det som Brenner & Theodore menar är på gång i den urbana kontexten. De beskriver den urbana miljön som en typ av ”institutionella laboratorier”, där olika typer av institutionella experiment testas och där den nyliberala politiken lanserar t.ex. offentlig-privata partnerskap som en variant av politisk-institutionella mekanismer (Brenner & Theodore 2002: x, 21).

Mija Bergman belyser både positiva och negativa sidor hos entreprenadverksamhet och menar t.ex. att det kan finnas mycket att lära utav dem för Stadsmissionen: ”jämför man då med verksamheter som är sponsrade på ett annat sätt så kan jag se att generellt sett så är det bättre uppföljning i entreprenadverksamheter” men när det kommer till vårt specifika fall menar hon vidare att ”avtalet med Blå Huset är bland det krångligaste jag har sett”.

En fördel med entreprenadverksamhet, menar Bergman, är tidsaspekten i denna typ av kontraktarbete. Där det positiva med korta och tidsbestämda ”projekt” innebär att utförarparten ständigt måste prestera, vilket även Kulturskolans Christer B. Nygren menar och säger att korta projekt ”skärper upp alla sinnen, för att under tiden göra så mycket som möjligt”. Stadsdelsförvaltningen å andra sidan talar om korta projekttidens nackdelar då man inte hinner åstadkomma så mycket på ett år eller två och att det därför blir än viktigare att för dem utforma en bra beställning. Stadsdelsförvaltningen utvecklar vidare svårigheterna med att utforma en bra upphandlingsbeställning, Eva-Britt Leander:

För vår stadsdel är det en ny företeelse, att skriva en beställning på en fritidsgårdsverksamhet. När man själv har drivit den då så vet man ju inte liksom.. ja vad.. Vad är det som är viktigt nu.. eller vi var kanske inte riktigt nöjda med hur det var när vi drev det själva så.. Så vad är det vi ska fråga efter så att det blir bra?

Genom detta resonemang ser vi att lägga ut verksamheter på entreprenad är något nytt för Stadsdelen Spånga-Tensta och detta i sin tur följer den institutionella homogenisering som sker när offentlig - privata partnerskap blir allt vanligare i form av kommunala verksamheter som läggs ut på entreprenad. Konkurrensutsättning och upphandlandet av offentlig verksamhet utgår ifrån tanken att detta leder till ökad effektivitet och genom att denna tanke fått sådant stort genomslag följer allt fler landsting och kommuner denna modell, vilket också visar på att detta kan ses som en rationaliserande myt.

Genom att imitera verksamheter som anses framgångsrika, dvs. genom mimetisk isomorfism, antar man också den rationaliserande myten om att privata verksamheters sätt att fungera skulle vara något gynnsamt och eftersträvansvärt även för den offentliga verksamheten. Informanterna talar dock om de komplexa rollerna som skapas i beställar- utförarrelationen och dessa offentlig - privata partnerskap. Denna komplexitet sätts ytterligare på sin spets när Stadsdelsförvaltningen, tillsammans med Kulturskolan, går in och vill samarbeta närmre efter att verksamheten upphandlats. Rollerna i partnerskapet blir således diffusa, vilket också är något som Leander reflekterar över:

Det blev ju väldigt tydligt för oss då.. det var ju att vår högsta chef sa att det.. det är inte vi som driver Blå Huset. Ni.. ni är för långt in i chefskapet tyckte hon. Vi ska backa av och låta Stadsmissionen och Kulturskolan sköta det där.

Konsulten som handlett samarbetet mellan de olika parterna belyser också den komplexitet som kan uppstå i beställar- utförarmodellen. Razavi beskriver situationen han kom in i som ”ganska kaotisk” och menar vidare att han fick uppfattningen om att ”beställarrollen är ganska diffus” och syftar till att problematiken inte bara sitter hos utföraren utan även i hur pass väl beställningen utformats. Razavi menar att ”beställaren besitter inte en riktigt hög kompetens” när det kommer till detta. Skelcher (2005) påpekar ju att partnerskap skapar hybridiserade organisationer där rollerna för utomstående inte är allt för tydliga. Elander (2002) belyser vidare partnerskapens problematik då de i inledningsstadiet kan verka bekymmersfria men när det väl kommer till implementering inser man komplexiteten. Razavi säger:

Ofta är de här beställningarna när du går in, ganska luddiga, ganska generaliserande och på metanivå och alltid när genomförandefasen kommer, dvs. dem som ska utföra kommer in, då måste man gå in i detaljer och då blir det... verkligheten överensstämmer inte.

Kulturskolans Christer B. Nygren beskriver även han samarbetet mellan de olika parterna och deras relation till varandra:

Så det är ju väldigt spännande projekt därför att det är så komplext. Vilket man kan bli galen på också ibland [skratt]. Det är ju dels Kulturskolan och Kulturförvaltningen som har en verksamhetsplan [...] Och så är det Stadsmissionen, som har en entreprenad.. Eller är entreprenörer. Och så är det stadsdelen som är beställare som samtidigt är involverad i utvecklingen av huset då.. Och alla dem här liksom parterna va.. Dem måste ju liksom vara med på tåget.

Vi kan se detta som ett exempel på att partnerskap inte alltid är konfliktfria, som både Skelcher och Elander menar att konnotationen till partnerskapet är. Mija Bergman på Stadsmissionen reflekterar över de konflikter i entreprenader som uppdagats i medierna under året, hon menar att det i många företag:

ligger i naturen att man skall [...] effektivisera så mycket och maximera vinsten. Men där ser man, och det är lite, utifrån det perspektivet jag kommer, att jag företräder en idéburen organisation som inte har det här vinstperspektivet.

Både Bergman och Stadsdelförvaltningens företrädare talar om problematiken med att ha social verksamhet på entreprenad. Bergmans lösning är att de som organisation inte är vinstdrivande och således kan ”skapa mervärde” och ”tillföra någonting av kvalité till Tensta”. Stadsdelförvaltningens Pasi Rosenqvist resonerar enligt följande: ”Det är inte lätt att komma som entreprenad heller [...] Det här avtalet vi har idag det ställer väldigt mycket krav och är alldeles för fyrkantigt”, kollegan Eva-Britt Leander syftar till problematik kring entreprenader, t.ex. i sjukvården, och menar att det är:

bra mycket mer komplicerat än vad politikerna tänker. Framförallt när det gäller att man beställer verksamhet som har med människor att göra så finns det väldigt mycket som inte går att sätta i ord. Man kan inte skriva in i ett kontrakt att alla som bor på det här ålderdomshemmet ska ha en klapp på kinden varje dag.

Kulturskolans Christer B. Nygren talar dock med entusiasm om partnerskapet och menar att ”Det här är ett unikt samarbete mellan en stadsdel.. och en entreprenör. Och en Kulturskola. Det finns inte lika utvecklat någon annanstans, men jag tror det kommer komma”. Han beskriver fördelen med flera parter som kan dela ansvar:

Man upplever att det är framtiden.. att man jobbar brett och att man jobbar med många intressenter, man samarbetar. För det är den bästa garantin för.. om, när det blåser och stormar och budgeten dras ner. Har du inte bildat allianser och skapat nätverk, då är du jättesårbar.

Här ser vi en medvetenhet kring att partnerskap i form utav beställar- utförarmodellen gör att riskerna sprids vilket ju kan vara en strategi utifrån den offentliga sidan. Dock är våra informanter inte i position, har alltså inte politisk makt, att besluta huruvida

Stadsdelsförvaltningen lägger verksamheter på entreprenad eller ej, och får således bara makten att styra hur utförandet blir i kontakten med utföraren, som i vårt fall är Stadsmissionen.

Vi kan utläsa genom intervjuerna att samtliga informanter upplever relationen och samarbetet något komplex vilket vidare gör respektive parts roll diffus, i förhållande till beställarutförarmodellen, på grund av det nära samarbetet som inrättats i partnerskapet. Stadsdelsförvaltningen beskriver sin roll som ”samordnande med alla dem som är aktörer i området” och Kulturskolan menar sig ha fokus på att ”få till ett samarbete i stadsdelen i stort” vilket visar på den upplevda rollen och dess funktion i samarbetet. Stadsmissionens Mija Bergman talar även hon om samsarbetsambitioner, utifrån partnerskapet för Blå Huset, och menar att de ”enligt avtal ska samverka här i huset” och att deras tanke är att ”bygga broar mellan Café Mafé och Kulturskolan”. Samsarbetsinitiativet kommer från de offentliga parternas håll och vi ser utifrån Elanders (2002) maktanalys, av partnerskap, hur de olika parterna har en ojämn andel makt men också olika mycket att förlora. Stadsdelsförvaltningen som har i sin roll som beställare har ett ansvar utåt, dvs. mot medborgarna, att leverera en fungerande verksamhet vilket leder oss in på det andra temat för analysen: legitimitetsproblemet.

6.2 Legitimitet

Under samtalen med informanterna framgår det att det riktats ett missnöje utifrån mot den öppna verksamheten i Blå Huset. Kulturskolans Christer B. Nygren berättar i relation till detta att det är:

svårt att ha en verksamhet som någon eller några anser av olika skäl [...] är så pass jävliga kassa att man vill bränna upp den [...] Det är att befinna sig i ett läge som är jättesvårt.

Nygren belyser att huset utsatts för skadegörelse och utifrån Wacquants (1993) resonemang kan detta tolkas som den vandalism ungdomar tar till för att påvisa sin frustration och sitt missnöje. Detta betyder naturligtvis inte att vandaliseringen nödvändigtvis skulle vara riktad mot något specifikt i Blå Huset utan man skulle möjligen kunna förklara vandaliseringen genom eventuellt rådande allmän misstro mot politiken och de statliga institutionerna (Wacquant 1993, s. 370).

Samtliga av våra informanter beskriver betydelsen av att inge legitimitet och förtroende i sin verksamhet. Blå Huset som verksamhet kan ses reflektera och representera hur pass väl staten lyckas med sitt ansvar att möta de behoven som finns i Spånga-Tensta. Kulturskolans Christer B. Nygren menar att det i stora organisationer, som ofta är ”statiska” i sin natur, är svårt att påverka verksamhetens former. Han frågar sig också:

Hur ska man söka legitimitet i ett område? [...] När jättefå har ekonomin och kan betala för våra kurser som kostar mellan fem till niohundra. Det är också ett hinder för att kunna delta... Där har vi också ett politiskt beslut, som anger att alla ska ha möjlighet att delta. Och det där blir ju ett glapp mellan tjänstemannanivån och så att säga politikernivå.

Mija Bergman reflekterar även hon över socioekonomiska begränsningar påverkar deltagandet i Kulturskolans verksamheter då: ”det kanske inte är sådant som föräldrarna prioriterar här, det kostar pengar att gå kurser hos dem och delta och så. [...] så att det blir som en tröskel för barn och unga att ta del av det som faktiskt finns här i huset.”

Nygren berättar att Stockholms stad har som policy att det ska finnas en ”likställdhet enligt kommunallagen” dvs. att det skall kosta lika mycket att gå till ”husleken” (läs: aktivitetshus) vare sig om man bor i Bredäng, Tensta/Rinkeby eller Östermalm. Återigen syftar han till glappet mellan politikernivå och tjänstemannanivå som gör det svårt att se de hinder som finns i socioekonomiskt utsatta områden. Politiker hävdar allas lika rätt till en meningsfull fritid men för dem som inte har råd blir det istället en motsättning, ett glapp mellan vad som sägs att man har rätt till och vad man faktiskt har möjlighet att delta i.

Diskrepansen mellan organisationers syfte och den faktiska verksamheten blir en effekt av den distans som finns mellan beslutsfattande institution och utförande organisation. Rothstein har i sin forskning i området diskuterat glappet mellan beslutsfattare och medborgare som ”demokratins svarta hål” (Rothstein 2010, s. 21). Utifrån den marginaliserade grupp av medborgare som finns i storstädernas förorter blir kopplingen mellan tanken att medborgaren kan ”rösta med fötterna ” och den faktiska möjligheten att göra detta något som blir konkret i fallet Blå Huset. Eftersom stora delar av Tenstas befolkning är i den ålder som Blå Husets aktiviteter, både öppen verksamheten och Kulturskolans kurser, riktar sig till, blir Blå Huset som fungerande verksamhet än viktigare.

Då statistiken visar att delar av målgruppen troligt tillhör en socioekonomiskt utsatt grupp förpassas de att nyttja det som finns tillhanda. Det blir alltså svårt att faktiskt utnyttja

valfrihetssystemet och ”rösta med fötterna” om inga tillgängliga alternativ finns. Vad vi ser är en problematik för Blå Huset som organisation att bibehålla sin legitimitet inför det lokala. Razavi menar:

Efter de vårdskandalerna och allt det här som pågår nu, hur har förtroendet för offentlig verksamhet, när det här läggs ut på privata aktörer, i det vi kallar för entreprenad... Vad får medborgarna? [...] I outputen, dvs. är det verkligen det ändamålsenligt, omdömesgillt sätt att bedriva de här verksamheterna?

Hur angriper man då denna typ av problematik? Nyckelbegreppet bland våra informanter är ”samarbete”. Då Christer talar om för oss att han bjudit in ”ett trettiotal” föreningar, institutioner och privatpersoner till så kallade ”workshops” för att ”vi ville höra vad de vill kan och önskar att bidra med”. Genom medborgarinflytande får således befolkningen möjlighet att vara med och påverka åtgärdsprogram vad gäller offentliga verksamheter. Denna typ av demokratiska process mellan stat och dess medborgare är ett sätt för lokalpolitiker att inrätta legitimitet i sin verksamhet (Rothstein 2010:20).

Vad vi vidare finner är en möjlig förskjutning av ansvar från stat till utförande organisation. I vårt fall ser vi här ett isärkopplande av den legitimitetsskapande institutionen och verkställande organisationen, eller som Dimaggio och Powell (1991) benämner som den tekniska verksamheten. I vårt fall finns huvudsakligen två parter som verkar, Stadsdelsförvaltningen som beställare och Stadsmissionen som utförare (teknisk). Beställarutförarmodellen, sätter Stadsmissionen i en position där de ska driva verksamheten i enlighet med Stadsdelsförvaltningens riktlinjer. Att Kulturskolan är en statlig institution bidrar ytterligare till komplexiteten då deras roll blir otydlig i förhållande till beställarutförarmodellen. Vem bär ansvaret när verksamheten inte fungerar? Razavi försöker beskriva komplexiteten:

Beställaren är ju Stadsdelsförvaltningen. [...] Kulturskolan, Stadsmissionen, dem är egentligen utförare. Fast det är inte så klara dem här rollerna heller. [...] På något vis är själva Kulturskolan också en beställarroll i det här.

Här drar vi till minnes Skelchers (2005) resonemang kring organisationers hybridisering. Genom att ingå partnerskap blir det offentliga och privatas skilda roller utsuddade och svårare att hålla isär. Om rollerna i ett partnerskap blir otydliga för parterna själva belyser Skelchers resonemang även transparensens problematik. Hur blir ansvarsutkrävningen om partnerskapets medlemmar inte själva heller är klara med sina roller, och därmed sitt ansvar?

På Stadsdelsförvaltningen uttrycker man vikten av att ha ett gott samarbete för att underlätta för de eventuella svårigheter som blir relevanta för verksamhetens legitimitet. Eva-Britt Leander och Pasi Rosenqvist på Stadsdelsförvaltningen uttrycker även dem att ett samarbete efter att man upphandlat verksamheten är viktig för att det skall fungera.

Den avdelning som vi jobbar på som är intresserad av hela fritiden fungerar bra för att dem blir så stor del av barn och ungas fritid. Så om dem missköter sig eller inte bryr sig [...] så blir det ändå vi som får liksom sopa upp efter dem [...]. Så då är det ju viktigt att vi sitter liksom ner tillsammans och att efter den här upphandlingen liksom att fortsätter ha ett gott samarbete.

Detta resonemang tyder på att man på Stadsdelsförvaltningen reflekterat kring att det tillkommit ett led och vad detta i sin tur kan innebära för verksamheten. Genom att ytterligare led tillkommit finns en risk att det för allmänheten blir oklart vilka som bär ansvar för verksamheten och uppfyllandet av lokalpolitiska mål. Eftersom kedjan mellan medborgare, politiker och vidare de som verkställer beslut blivit längre, i och med upphandlingar, kan ansvarsutkrävningen också ifrågasättas.

6.3 Varumärket ”Blå Huset”

Temat “legitimitet” leder oss över till frågan om hur problematiken kring legitimiteten hanteras. En strategi vi hittar är hur man närmar sig partnerskapet genom att skapa ett gemensamt s.k. varumärke. Informanterna talar om att ett skapande av ett tydligt varumärke för Blå Huset skulle bidra till en större attraktionskraft för verksamheten både för målgruppen ungdomar men också för de organisationer som kan tänkas lägga anbud på entreprenaden.

Informanterna talar om hur de i samarbetsprocessen arbetat med att hitta gemensamma värderingar, mål och arbetssätt. Stadsförvaltningens representanter talar om drömmen för Blå Huset, vad det ska bli och hur det ska åstadkommas. Kulturskolans projektledare talar lika ivrigt om ämnet och benämner huset som ett “konceptus”. Det som presenterades under det första informationsmötet, som hölls i Stadsdelsförvaltningens lokaler där respektive ansvarig chef deltog, benämndes som Blå Husets nya “varumärke”. Informanterna talar om skapandet av detta i intervjuerna och t.ex. menar Kulturskolans Christer B. Nygren att:

Inom kulturen säger man ju ibland att vi inte ska ha något varumärke för det är bara den kommersiella sidan, det är Ikea eller Volvo. Men då glömmer man ju en viktig sak...[...] Det man glömmer är ju naturligtvis att, jobbar man inte med varumärke så jobbar man ju naturligtvis med det.

Talet om skillnaden mellan privat och offentlig verksamhet, hur den bör fungera och kan fungera blir tydligt genom detta resonemang. Nygren fortsätter funderingarna med:

Man har ju ett varumärke vare sig man vill eller inte. Jag är ju ett varumärke så fort jag går ut genom dörren, om folk vet vem jag är, då är jag ju ett varumärke.

I relation till vårt teoretiska analysverktyg, begreppet mimetisk isomorfism, skulle vi kunna förstå detta som en process där en organisation har en osäker ställning och försöker genom att anamma andra eller nya typer av arbetssätt, som anses fungerande, öka både sin legitimitet och sina överlevnadschanser. I intervjuerna framgår också att Blå Huset som konstellation av organisationer stod i ett krisläge och informanterna poängterar att det upplevdes att de inte hade något annat val.

Genom att man tagit efter språket (talet om varumärket) hos privata aktörer visar detta också att de synsätt som finns inom den privata marknaden har en högre ställning, som således blir något eftersträvanvärt även för den offentliga (statliga) verksamheten. Detta exemplifieras också genom att arbetet med "varumärket" anses så självklart att det annars "blir väldigt flummigt" och "abdrakadabra". Konsulten som lett samarbetet menar också att det är genom att skapa ett varumärke för verksamheten som man kan ge det attraktionskraft och när vi undrar hur offentlig verksamhet ställer sig till det sättet att prata om sin verksamhet menar han att "kommunal verksamhet har ju lite svårt att svälja det här, att vi kan vara varumärke". Razavi berättar också att varumärkesidén är något väldigt "cementerat" och allmängiltigt samt att kommunal verksamhet inte är van vid det förhållningssättet pga. "okunskap". Vi skulle kunna tolka detta som att idén om varumärket blivit till en s.k. rationaliserande myt som anses så självklar att den som ifrågasätter det ses som bakåtsträvare.

Eftersom Stadsmissionens ledning, för Blå Huset, bytts ut under det senaste halvåret har inte den nuvarande chefen Mija Bergman, varit med under fasen där detta gemensamma varumärke formats, varumärket som Blå Huset vidare ska ha som policy. Detta blir också intressant i relation till implementeringen av denna nya "plan". Stadsmissionen är den aktör som styr den öppna verksamheten i ungdomsgården, vilket i och med Tensta Boxning och Café Mafé utgör en stor del av husets totala verksamhet.

Det är också sagt under intervjuerna att det är i Stadsmissionens och Kulturskolans personalled som implementeringen av "visionen" ska ske, och om man då talar om detta som ett samarbete och ett gemensamt koncept blir det intressant att detta inte utformats av alla

parter. Återigen ser vi en aspekt av den komplexitet som finns i offentlig - privata partnerskap. Enligt Elander finns konnotationer om att partnerskap är något som är gott för alla parter och en relativt friktionsfri lösning och att man i studerandet av partnerskap bör se till maktfördelning och respektive parts andel att förlora i samarbetet. Det är alltså intressant att lyfta frågan om vilken maktbalans som finns i denna typ av samarbeten och specifikt i vårt fall i fråga om utvecklandet av det gemensamma ”varumärket”.

Som vi ser i vårt fall har Stadsdelsförvaltningen, som får svara för verksamhetens uppfyllande av medborgarnas behov, gått in ett pågående beställning vilket visar på att samarbetet inte sker på lika villkor i fråga om vilken organisation som har mest på spel i partnerskapet. Som beställare har också Stadsdelsförvaltningen större makt i och med att de kan intervensera i Stadsmissionens utförande av beställningen. Beställar- utförarmodellen fungerar i fallet Blå Huset inte särskilt okomplicerat, och vad som är del av orsaken till detta skulle eventuellt vara det som både Stadsdelsförvaltningen och Stadsmissionen problematiserar: svårigheterna att skriva en bra beställning.

Stadsdelsförvaltningen menar i att då deras arbete med varumärket färdigformulerats blir deras roll att ”stötta och bevaka” de andra parterna i implementeringsfasen av den nya visionen. Pasi Rosenqvist beskriver:

Vi tog upp det för någon dag sen här när vi träffades att det framgick att dem rollerna nu blir så olika när vi fortsätter att dem måste jobba i sina processer och i sin personal och vi är ju egentligen beställarna. [...] Om Kulturskolan försvinner eller [...] om Café Mafé med Stadsmissionen inte finns [...] så stannar ju den här grundidén i huset. Det är det vi vill ha kvar. Så då kan man byta ut pjäserna, aktörerna i huset, men grundbasen i huset är densamma.

Vi tolkar det här arbetssättet, att arbeta fram ett ”varumärke”, som en strategi för att stärka legitimiteten i verksamheten. Vi ser att Stadsdelsförvaltningen ändå har en strävan att framtidssäkra verksamheten dvs. att genom varumärkesutveckling skapa en bestående struktur och utgångspunkt för Blå Huset. Elanders tre nyckelvariabler för partnerskapsanalys, där huvudfokus ligger på vem som tagit initiativet, hur makten är fördelad och hur mycket som står på spel för de olika parterna ger oss intressanta verktyg för analys (Elander 2002:194). Sett till dessa, utifrån informanternas uttalanden, ser vi att Stadsdelsförvaltningen är de som tagit initiativ till samarbetet men också de som innehar störst makt i det.

7. Slutdiskussion

Vi har sett i föregående avsnitt hur vårt empiriska material gett upphov till tre huvudsakliga teman, vilka var partnerskap, legitimitet och varumärket. Respektive tema har genom analysen knutits till respektive teoretiskt analysverktyg. Dessa teman förhåller sig också till Tensta som område och urban kontext. Informanterna har på olika sätt berättat om utmaningarna med att verka i Tensta och de beskriver att finns föreställningar om området som problematiskt och annorlunda i förhållande till andra platser i Stockholm. Vilket också influerat attityder till hur man arbetat med verksamheter i Tensta.

Idén om att konkurrensutsätta och upphandla verksamheter i syfte om att ge medborgaren större valfrihet bör problematiseras speciellt då det kommer till att tillämpa dessa åtgärder i de marginaliserade delarna av staden. Då Blå Huset är den ungdomsverksamhet som finns tillgänglig i närområdet blir den därmed en central knutpunkt för områdets ungdomar. I relation till att Tenstas sociospatiala egenskaper i form av sin geografiskt sett avskilda belägenhet och socioekonomiska sammansättning, gör att det för ungdomar blir svårare att röra sig bort från sitt lokalområde, vilket begränsar valfriheten och möjligheterna att ”rösta med fötterna”. Detta gör det än viktigare att Blå Huset upprätthåller sin legitimitet som fungerande verksamhet och svarar för målgruppens behov.

Att upphandla verksamheter och använda entreprenader som ett sätt att effektivisera offentlig verksamhet innebär att ansvaret och därmed också risken sprids. Denna ansvarsspridning, menar Skelcher (2005), kan vara en underliggande strategi för den initiativtagande parten, i vårt fall de politiska beslutsfattarna. Vi kan inte, sett genom vårt fall, påstå att denna typ av ansvarsförskjutning sker medvetet från politiskt håll. Det vi däremot kan se är att Stadsdelsförvaltningen i vårt fall valt att gå tillbaka in i verksamheten under pågående kontraktperiod vilket också visar att man inte avsäger sig ansvaret för utförandet. Vi vill ytterligare problematisera detta genom att se till den diskussion som finns inom Stadsdelsförvaltningen, där direktören ifrågasätter Stadsdelsförvaltningens del i samarbetet, eftersom rollen som beställare bör hållas åtskild från utförandet. Det ansågs alltså att Stadsdelsförvaltningen var för långt in i chefskapet och bör ta ett steg tillbaka i rollen som beställare. I praktiken betyder att de ska hålla sig ifrån detaljstyrning och låta utföraren sköta verksamheten, med beställningen som riktlinje.

Att Stadsdelsförvaltningens representanter reflekterar över denna roll och att de känner sig ansvariga att ”sopa upp” efter utförarna när saker går snett visar på den mer diffusa ansvarssituation har uppstått när ett led tillkommit i verkställandet. Om då medborgerligt missnöje uppstår och när lokalpolitikerna, vänder sig dessa till Stadsdelsförvaltningens ledning, som i sin tur adresserar problemet på den operativa nivån i den kommunala verksamheten, vilka vidare kontrollerar och följer upp entreprenaden. Vi ser alltså att ansvarsutkrävning försvårats pga. det tillkomna ledet och denna problematik med ansvarsutkrävning ger exempel på ”demokratins svarta hål”.

Partnerskapet, i form av ett närmre samarbete, kan vidare tolkas som ett försök till att hantera legitimitetsproblemet, dvs. hur man ansvarar för den statliga verksamheten och det som medborgarna har rätt att utkräva av staten. Vi ser i fallet Blå Huset att partnerskapet i bemärkelsen av beställar- utförarmodellen medfört att ansvars- och riskspridning skett, vilket också försvagat legitimiteten som Stadsdelsförvaltningen sedan svarat på genom att samla de olika parterna i huset och inrätta ett intimare samarbete. Man kan alltså se att både samarbetsprocessen parterna emellan, men också den konkreta handlingen i att skapa ett gemensamt varumärke som strategier för det offentliga, alltså Stadsdelsförvaltningen, att stärka legitimiteten i Blå Huset som verksamhet.

Använder vi den nyinstitutionella teorin för att förstå relationen mellan beställare och utförare kan vi med hjälp av begreppet isärkoppling belysa skeendet. Upphandling skulle alltså kunna förstås som en isärkoppling mellan den legitimitetsskapande verksamheten och den tekniska verksamheten och detta som en anpassning till rådande kognitiva institutioner. De kognitiva institutionerna i detta fall skulle vara de politisk-ekonomiska riktlinjer som förespråkar effektivitet, privatisering och konkurrensutsättning och vi ser att en mekanism för detta, i fallet Blå Huset, skulle kunna vara skapandet av ”varumärket”. Detta kan alltså visa exempel på förändring i statlig verksamhet som kommer med de rationaliserande myterna om vad som är framgångsrikt för organisationer.

Genom att lägga ut statlig verksamhet på entreprenad blir, som konstaterat, kedjan mellan medborgare, politiker och verkställda beslut längre. Frågan blir således om inrättandet av det närmre samarbetet mellan parterna förbättrar styrningen av verkställandet och därmed ökar legitimiteten. Våra informanter talar om problemen med att upphandla social verksamhet då beställningarna blir svårare att formulera, vilket också leder till friktion mellan beställare och utförare. Att upphandla offentlig verksamhet ses ofta som ett sätt att nyttja resurser på ett

kostnadseffektivt sätt men å andra sidan visar vårt fall på den komplexitet som kan uppstå i dessa nya situationer. Att relationerna blir otydliga och inte fungerar i en ren beställar- och utförarform ifrågasätter också upphandling som effektivitetsåtgärd. Då rollerna blivit diffusa samt inneburit merarbete för att Stadsdelsförvaltningen, genom att de inte lämnat upphandlingen utan faktiskt inrättat ett samarbete som resulterat i en längre process med inhyrd konsult etc., visar i vårt fall på den tvetydighet som social upphandling kan innebära.

Utifrån de åtskilliga sätt informanterna beskriver sin roll i relation till de motsatta parterna kan vi utläsa en komplexitet, vilket visar hur otydliga rollerna beställare och utförare kan vara. Samarbetet beskrivs som någonting nytt och ”unik” och att man genom detta ger sig ut i en ”osäker zon”, där nya lösningar prövas. Genom Brenner och Theodores (2002) argument att den urbana kontexten ofta fungerar som en arena för politiska och institutionella experiment, ser vi dels upphandlandet i sig ge tecken på detta, men också inrättandet av samarbetsprocessen, där parterna i den s.k. osäkra zonen skapade ett gemensamt ”varumärke” för verksamheten. Både upphandlingen och varumärkesimplementeringen ser vi alltså som olika typer av marknadslösningar i den nyliberala andan vilket också kan ses som vår tids rationaliserande myter.

Eftersom Stockholm är den stad i Sverige där flest upphandlingar sker och vi sett i vårt fall hur otydlig beställar- utförarmodellen kan vara anser vi det intressant att diskutera huruvida staden är det laboratorium där denna modell testas. Den osäkerhet som finns i konstellationen av Stadsdelsförvaltningen, Kulturskolan och Stadsmissionen får ännu oklara effekter på verksamheten och vidare på dess relation till området Tensta.

Tensta liksom Wacquants (1993) undersökta områden har en hög andel minoriteter och unga medborgare, som många lever under socioekonomisk utsatthet. Wacquant visar ju genom sin forskning att det finns bristande förtroende för det offentliga hos invånarna i marginaliserade och utsatta delar av staden och trots att vi inte vill dra alltför hårda likhetstecken mellan Wacquants ”ghetton” och Tensta som område, bör det ändå påvisas att det finns vissa likheter, vilket får oss att ifrågasätta de politiska åtgärdernas eventuella inverkan på riktningen för utvecklingen. Genom detta kan man fråga sig om branden och vandalisering är en reaktion som kan ses som en symbol för ett bristande förtroende för det offentliga. Dessa händelser och den friktion som Blå Huset utsatts för har inte varit fokus för vår studie dock har denna aspekt väckt vårt intresse för hur, i ett längre tidsperspektiv, Tensta kommer att utvecklas och

eventuellt överensstämmande med händelser i många andra europeiska storstäder där protester i förorterna eskalerat i bränder och skadegörelse.

Som Rothstein (2010) poängterat förutsätter valfrihets- och konkurrenstanken att det finns flera alternativ och att dessa även har skillnader i egenskaper eller innehåll. När det kommer till Blå Huset och dess belägenhet i Tensta kan man ifrågasätta valet att upphandla denna verksamhet, då det inte finns andra reella alternativ för brukarna i form av andra konkurrerande verksamheter. Utifrån den sociospatiala kontext ungdomarna verkar i, begränsas deras möjligheter då de troligtvis påverkas av utsattheten i området. Alltså för att kunna nyttja andra alternativa ungdomsgårdar krävs att de rör sig bortom lokalområdet, vilket också förutsätter en social och fysisk möjlighet till detta. Här ser vi exempel på hur upphandling och entreprenader kan förstås i förhållande till den sociospatiala kontexten samt vad lokalområdet i sin tur sätter för krav på verksamheten.

En uppföljning av implementeringen av varumärket för Blå Huset vore intressant för att djupare kunna analysera partnerskapet utifrån Elanders resonemang om att det ofta finns en diskrepans mellan inledningsfaserna och implementering av dessa typer av partnerskap. Vid den tid då vi lämnade fältet och intervjuerna var färdiga, hade våra informanter precis påbörjat arbetet med att föra vidare samarbetsplanen och ”varumärket” till respektive personalled, dvs. de som sköter det vardagliga arbetet och bemöter ungdomarna i Blå Huset. Hade vi haft möjlighet att följa processen under en längre tid skulle fenomenet ytterligare kunnat belysas och ge oss en bättre förståelse av fallet Blå Huset.

Upphandlingarnas effekter och konsekvenser på omgivningen och särskilt den urbana kontexten är svårt att genom ett fall som Blå Huset kunna ge svar på. Genom intervjuer med målgruppen för ungdomsgården skulle man kunna utläsa hur pass väl verksamheten svarar för behoven och således om upphandlingen och partnerskapet som åtgärd gett goda resultat. Förutom att intervjua ungdomar för att mäta resultatet hade ett jämförande fall av partnerskap kunnat tillföra ytterligare bredd till analysen och förståelsen av fenomenet. Vi anser dock att vi genom denna fallstudie visat på intressanta uppslag för vidare analys av socialpolitiska åtgärder och den innebörd de får för det platsspecifika.

Avslutningsvis kan diskuteras huruvida fallstudier överhuvudtaget som metod kan belysa de större strukturerna i samhället. Det vi i vårt fall anser oss kunna påvisa är vissa mekanismer för dessa strukturer vilket också hjälpt oss att förstå dessa bättre. För att förtydliga menar vi att det finns vissa rationaliserande myter, idéer om hur den statliga verksamheten bör förändras, som agerar genom mekanismer så som antagande av marknadslösningar (läs: upphandling och varumärkesidén) som vidare bidrar till upprätthållandet av dessa kognitiva institutioner. Att kombinera de olika teoretiska perspektiven har för oss varit intressant då vi känt att de lett oss in på nya spår och visat på oväntade aspekter av partnerskap och dess förhållande både till lokala som det globala. Detta har varit vårt sätt att försöka förstå relationen mellan den konkreta verkligheten och stukturer bortom det vardagliga.

Referenser

- Ahrne, Göran & Papakostas, Apostolis (2002). *Organisationer, samhälle och globalisering: Tröghetens mekanismer och förnyelsens förutsättningar*. Malmö: Studentlitteratur.
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1967). *The Social Construction of Reality: A Treatise in The Sociology of Knowledge*. New York: Doubleday.
- Bergman, Paavo (2005). Arbetsetnografi med frågeformulär. I: Olofsson, Gunnar (red.) *Samhällsvetenskapens hantverk*. Lund: Arkiv.
- Berner, Boel (2005). Problemen med problemet. Eller: Att fånga en Heffaklump. I: Lundqvist, Åsa, Davies, Karen & Mulinari, Diana (red.) *Att utmana vetandets gränser*. Stockholm: Liber.
- Blomqvist, Paula & Rothstein, Bo (2008). *Välfärdsstatens nya ansikte: demokrati och marknadsreformer inom den offentliga sektorn*. Stockholm: Agora.
- Brenner, Neil & Theodore, Nik (2002). From the “New Localism” to the Spaces of Neoliberalism. I: Brenner, Neil & Theodore, Nik (red.) *Spaces of Neoliberalism: Urban Restructuring in North America and Western Europe*. Malden; Oxford: Blackwell.
- Brenner, Neil & Theodore, Nik (2002). Cities and The Geographies of “Actually Existing neoliberalism”. I: Brenner, Neil & Theodore, Nik (red.) *Spaces of Neoliberalism: Urban Restructuring in North America and Western Europe*. Malden; Oxford: Blackwell.
- Burawoy, Michael (1991). *Ethnography Unbound. Power and Resistance in the Modern Metropolis*. Berkeley: University of California Press.
- Castillo, Daniel (2009). *Statens förändrade gränser: En studie om sponsring, korruption och relationen till marknaden*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis.
- Dannefjord, Per (2005). Metod och problem – en inledning till sociologisk analys. I: Olofsson, Gunnar (red.) *Samhällsvetenskapens hantverk*. Lund: Arkiv.
- DiMaggio, Paul J. & Powell, Walter W. (1991). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. I: Powell, Walter W. & DiMaggio, Paul J. (red.) *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.
- Elander, Ingemar (2002). Partnerships and Urban Governance. *International Social Science Journal*, no. 172, s. 191-204.
- Layder, Derek (1998). *Sociological Practise: Linking Theory and Social Research*. London: Sage.

Lundqvist, Lennart J. (2010). Privatisering. I: Rothstein, Bo (red.) *Politik som organisation: förvaltningspolitikens grundproblem*. Stockholm: SNS Förlag.

Meyer, John W. & Rowan, Brian (1991). Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony. I: Powell, Walter W. & DiMaggio, Paul J. (red.) *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.

Meeuwisse, Anna & Swärd, Hans (2002). En nordisk modell i socialt arbete och utbildning? (Elektronisk). Tillgänglig: < http://www.lu.se/images/Socialhogskolan/WP2002_1.pdf > (2012-01-03)

Mills, C. Wright (2005). Om det intellektuella hantverket. I: Olofsson, Gunnar (red.) *Samhällsvetenskapens hantverk*. Lund: Arkiv.

Papakostas, Apostolis (2009). *Misstro, tillit, korruption: och det offentligas civilisering*. Lund: Studentlitteratur.

Rothstein, Bo (2010). Välfärdsstat, förvaltning och legitimitet. I: Rothstein, Bo (red.) *Politik som organisation: förvaltningspolitikens grundproblem*. Stockholm: SNS Förlag.

Salonen, Tapio (2010). *Hela staden: social hållbarhet eller desintegration?* Umeå: Boréa.

Scott, W. Richard & Meyer, John W. (1991). The Organization of Societal Sectors: Proposition and Early Evidence. I: Powell, Walter W. & DiMaggio, Paul J. (red.) *The New Institutionalism in Organizational Analysis*. Chicago: University of Chicago Press.

Skelcher, Chris (2005) Public-Private Partnerships and Hybridity. I: Ferlie, Ewan & Lynn Jr, Laurance E. & Pollitt, Christopher (red.) *Oxford Handbook in Public Management*. Oxford: University Press.

Stern, Charlotta (1999). Nyinstitutionell organisationsteori. I: Ahrne, Göran & Hedström, Peter (red.) *Organisationer och samhälle: analytiska perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Wacquant, Loïc (1993). Urban Outcasts: Stigma and Division in the Black American Ghetto and French Urban Periphery. *International Journal of Urban and Regional Research*, vol. 17:3, s. 366-383.

Wacquant, Loïc (2004). *Fattigdomens fängelser*. Eslöv: Symposium.

Wacquant, Loïc & Wilson, Julius William (1989). The Cost of Racial and Class Exclusion in the Inner City. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, vol. 501:1, s. 8-25.

Weber, Max (1968). *Basic Sociological Terms. I: Roth, Guenther & Wittich, Claus. Economy and society: an outline of interpretive sociology.* Berkeley; Los Angeles: University of California Press.

Materialförteckning

KKV, Konkurrensverket (2011). *Siffror och fakta om offentlig upphandling.* (Elektronisk) Tillgänglig: < http://www.kkv.se/upload/Filer/Trycksaker/Rapporter/rapport_2011-1.pdf > (2012-01-03)

Sanrell, Charlie (2009). *Ungdomars fritid - En studie av vad ungdomar i Spånga – Tensta anser är viktigt kopplat till kommunal fritidsverksamhet och deras fritid generellt.* Tillgänglig genom handläggare Carina Bessner, Stockholms stad.

Stockholms stad, Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltningen (2009a). *Begäran om uppdrag att upphandla driften av ungdomsverksamheterna i Blå huset och Bromstens fritidsgård.* (Elektronisk) Tillgänglig: < http://insyn.stockholm.se/spanga/document/2009-02-12/Dagordning/4/4_%20103-37-2009%20Beg%C3%A4ran%20om%20uppdrag%20upph%20B1%C3%A5%20huset%20o%20Bromstens%C3%A5rden.pdf > (2012-01-03)

Stockholms stad, Spånga-Tensta Stadsdelsförvaltningen (2009b). *Redovisning av uppföljning av verksamheten i Blå huset.* (Elektronisk) Tillgänglig: < http://www.insyn.stockholm.se/spanga/document/2011-10-27/Dagordning/15/15_%20B1%C3%A5%20huset.pdf > (2012-01-03)

Artiklar, webbplatser och statistik

EU (2010). *Offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster.* (Elektronisk) Tillgänglig: < http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/public_procurement/122009_sv.htm > (2012-01-03)

Hartman, Laura (2011). "Privatiseringar i välfärden har inte ökat effektiviteten". (Elektronisk) *Dagens Nyheter*, 7 september. Tillgänglig, < <http://www.dn.se/debatt/privatiseringar-i-valfarden-har-inte-okat-effektiviteten> > (2011-01-03)

SVD (2011). Fritidsgård förstörd i brand. (Elektronisk) *Svenska Dagbladet*, 22 augusti. Tillgänglig: < http://www.svd.se/nyheter/inrikes/bilbrand-forstorde-fritidsgard_6406245.svd > (2012-01-03)

Tottmar, Mia (2011). Brandattack mot Blå huset var kulmen på kaos. (Elektronisk) *Dagens Nyheter*, 24 oktober. Tillgänglig: < <http://www.dn.se/sthlm/brandattack-mot-bla-huset-var-kulmen-pa-kaos> > (2012-01-03)

Rothstein, Bo (2011). Forskare har varnat för vinstdriven vård. (Elektronisk) *Expressen*, 24 november. Tillgänglig: < <http://www.expressen.se/debatt/1.2631506/bo-rothstein-forskare-har-varnat-for-vinstdriven-var> > (2012-01-03)

Stockholms stad (2010). *Välkommen till Spånga-Tensta*. (Elektronisk) Tillgänglig: < <http://www.stockholm.se/OmStockholm/Forvaltningar-och-bolag/Stadsdelsforvaltningar/Spanga-Tensta/> > (2012-01-03)

Stockholms Stads Utredning- och Statistikkontor (2010). *Områdesfakta, Stadsdel Tensta*. (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.usk.stockholm.se/tabellverktyg/tv.aspx?projekt=omradesfakta&omrade=22408>> (2012-01-03)